ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027

Με την χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ)

Κωδικός Πρόσκλησης ΟΠΣΚΕ: **ΚΑΠ-045**
Κωδικός Πρόσκλησης ΟΠΣΚΑΠ: **Π3-77-4.1_EL045_ ΙΔ_2026_1**
Αρ. Πρωτοκόλλου: **1348**
Ημερομηνία: **03/11/2026**

1η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΣΤΟ ΣΣ ΚΑΠ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Π3-77-4.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)»

για ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

στο Τοπικό Πρόγραμμα ΤΑΠΤοΚ LEADER ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2023-2027

Η ΟΠΟΙΑ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αναπτυξιακή Ηρακλείου HERAKLION DEVELOPMENT AGENCY	**ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΑΠΤοΚ LEADER ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2023-2027**	LEADER Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων

Η Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ (ΗΡΑΚΛΕΙΟ)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις» (Α΄61).

β) Του ν. 4488/2017 "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις", (Α΄137) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.

γ) Του ν. 4624/2019 "Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις", (Α΄137).

δ) Του ν. 4276/2017 περί απλούστευσης διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις (Α' 155).

2. Τους Κανονισμούς και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

α) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 (ΕΕ L 231)του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων, και ειδικότερα τα άρθρα 29-34 αυτού.

β) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 (ΕΕ L 187 της 26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης όπως ισχύει.

γ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 (ΕΕ L 435) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (L 347/487) και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 (L 347/608).

δ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 (L 435/187) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

ε) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 229/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2013 σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου και την για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1405/2006 του Συμβουλίου.

ζ) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (OJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

η) Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2832 (OJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

θ) Την Ανακοίνωση της Επιτροπής (Notion of Aid) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

ι) Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2016/C8/02).

3. Την υπό στοιχεία C (2022) 8270 final/21.11.2022 εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 για ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, όπως ισχύει.

4. Τη με αρ. πρωτ. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ «Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) - Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β΄6936).

5. Το με αρ. 29239 ΕΞ ΕΥΚΕ-ΧΕ170_19-2-2026 (ΑΔΑ Ψ20ΠΗ-ΟΡ0) έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα "Παροχή οδηγιών για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας" και το με αρ. 51986/424ΕΥΚΕ-ΧΕ/30-3-2026 (ΑΔΑ:ΡΒΙΘΗ-Ζ5Ω) με θέμα «Συμπληρωματικές οδηγίες για τη χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και τη λειτουργία του ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας»

6. Την υπ’ αριθ. 2648/31.10.2024 απόφαση ανάθεσης καθηκόντων στις ΟΤΔ ως Ενδιάμεσους Φορείς (ΑΔΑ: 9ΤΛ14653ΠΓ-ΕΘΠ).

7. Την υπ’ αριθ. 2450/11.10.2024 απόφαση ανάθεσης καθηκόντων της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ στις ΕΥ στις Περιφέρειες ως Ενδιάμεσους Φορείς (ΑΔΑ: 622Α4653ΠΓ-ΓΤΒ), όπως τροποποιήθηκε με την υπ’ αριθ. 8060/13.01.2025 όμοια απόφαση (ΑΔΑ: 6Α0Η4653ΠΓ-ΖΚΚ).

8. Την υπ’ αριθ. 2097/10.11.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Έγκριση προγραμμάτων τοπικών στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο της υπ’ αρ. 2545/10.10.2022 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την επιλογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤοΚ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023 – 2027» (Β’ 5361), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και κατανομή πιστώσεων Δημόσιας Δαπάνης» (Β’ 6539).

9. Την υπ’ αριθ. 1040/28.03.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) Άμεσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ» (Β’ 2179), όπως ισχύει.

10. Την υπ’ αριθ. 161876/22.06.2026 κοινή απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων “Αντικατάσταση της υπ’ αρ. 39443/12.02.2025 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Πλαίσιο εφαρμογής της παρέμβασης Π3-77-4.1 «Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του ΣΣ ΚΑΠ» (Β’ 770)” (Β’ 4030).

11. Την υπ’ αριθ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13.7.2016 εγκύκλιο του Υφυπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, όπως εκάστοτε ισχύει.

12. Την υπ΄ αριθ. 3506/18.12.2023 απόφαση «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ)», (Β’ 7144).
13. Την υπ’ αριθ. 69945/14.03.2025 (Α΄ 1573) κοινή υπουργική απόφαση «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων».
14. Την υπ’ αριθ. 1746/21.01-2015 κοινή υπουργική απόφαση, περί καθορισμού των προδιαγραφών για τις υπηρεσίες του άρθρου 25 του ν. 4276/2014 (Α’ 155) των τεχνικών, λειτουργικών και ειδικών προδιαγραφών των εγκαταστάσεων των οινοτουριστικών επιχειρήσεων (Β’ 135), όπως ισχύει.
15. Την με αριθ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/02.11.2016 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
16. Την με αριθ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
17. Το υπ΄ αριθ. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27.11.2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
18. Την υπ.αριθμ. 17656/06-07-2026 Εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ «Οδηγίες για την έκδοση πρόσκλησης – όροι επιλεξιμότητας – επιλεξιμότητα δαπανών – όροι υλοποίησης – τροποποίηση πράξεων και υπόδειγμα πρόσκλησης έργων ιδιωτικού χαρακτήρα με τα συνημμένα αυτής».
19. Το υπ’ αρ. 50130/27-02-2026 έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ «Ερωτήματα – παρατηρήσεις σχετικά με την εφαρμογή της ΥΑ 39443/2025 (Β’ 770)».
20. Το υπ’ αρ. 111874/30-04-2026 έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ «Διευκρινήσεις σχετικά με το έγγραφο με θέμα «Ερωτήματα – παρατηρήσεις σχετικά με την εφαρμογή της ΥΑ 39443/2025 (Β’ 770)»»
21. Το υπ’ αρ. 123486/15-05-2026 έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ «Διευκρινήσεις σχετικά με την αναθεώρηση τιμών».
22. Το υπ’ αρ. 184680/14-07-2026 έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ «Ερωτήματα – παρατηρήσεις σχετικά με την εφαρμογή της Κ.Α. 161876/2026 (Β’ 4030)
23. Την υπ’ αρ. **6.1/16-07-2026 απόφαση της ΕΔΠ LEADER**, η οποία εγκρίνει την παρούσα πρόσκληση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ (Ηράκλειο), προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.
24. Το με αρ. πρωτ. 216134/20-08-2026 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ), με το οποίο δόθηκε η σύμφωνη γνώμη επί του σχεδίου πρόσκλησης της **ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ (Ηράκλειο)** προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.
25. Το υπ΄ αριθ. Α.Π.: **145462ΕΞ2026/ΕΥΚΕ-ΧΕ1142/14/09/2026** έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα: «Διατύπωση Γνώμης για το σχέδιο της πρόσκλησης Παρέμβαση Π3-77-4.1 ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΤΟΥ LEADER (ΤΑΠΤΟΚ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ)» για ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ / ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ / ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ στο Τοπικό Πρόγραμμα ΤΑΠΤοΚ LEADER ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2023-2027», καθώς και το από 30/09/2026 ηλεκτρονικό της μήνυμα με θέμα «Απ.: Εφαρμογή Παραμετροποίησης προσκλήσεων πράξεων ΙΔΧ LEADER».

Κ Α Λ Ε Ι

Τους φορείς που εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων,

- Φυσικά πρόσωπα
- Υφιστάμενα ή υπό ίδρυση νομικά πρόσωπα
- Ιδιωτικοί φορείς, με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων
- Τοπικοί Φορείς Δημοσίου Τομέα ή ευρύτερου Δημοσίου Τομέα ή τοπικοί σύλλογοι / οργανώσεις

Ως Φορείς Δημοσίου Τομέα νοούνται: Δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, ανεξάρτητα της νομικής τους μορφής, συγκροτούν την έννοια του δημόσιου τομέα και περιλαμβάνονται στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης» έτσι όπως καταρτίζεται από το αρμόδιο Υπουργείο σε ετήσια βάση.

Επιπλέον για τους δικαιούχους ισχύουν τα εξής:

1. Για την υποβολή αίτησης στήριξης από υπό ίδρυση νομικά πρόσωπα-φορείς απαιτείται η προσκόμιση σχεδίου καταστατικού καθώς και η ύπαρξη ΑΦΜ από κάποιον από τους συμμετέχοντες στο εταιρικό σχήμα με έγγραφη συγκατάθεση των υπολοίπων.
2. Δικαιούχος δύναται να είναι το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ καθώς επίσης και μέλη του ΔΣ του νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων.
3. Αναφορικά με τις υπο-παρεμβάσεις **ΠΣ-77-4.1-2.2 και ΠΣ-77-4.1-2.3** για τους δικαιούχους απαιτείται να υπάρχει εγκατάσταση εντός της οικείας Περιφέρειας της περιοχής παρέμβασης και να δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής παρέμβασης.
4. Αναφορικά με τις υπο-παρεμβάσεις **ΠΣ-77-4.1-7.1 και ΠΣ-77-4.1-7.3** δικαιούχοι μπορούν να είναι συνεργατικά σχήματα φορέων, τα οποία απαρτίζονται από τουλάχιστον τρεις (για την υπο-παρέμβαση ΠΣ-77-4.1-7.3) ή πέντε (για την υπο-παρέμβαση ΠΣ-77-4.1-7.1) ενδιαφερόμενους φορείς (όπως τοπικούς συλλόγους/οργανώσεις, ερευνητές, εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις ή άλλους δημόσιους / ιδιωτικούς φορείς όπως περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ). **Επιπλέον οι δικαιούχοι μπορούν να είναι υπό ίδρυση συνεργατικά σχήματα, καθώς και συνεργατικά σχήματα φορέων τα οποία έχουν συσταθεί μετά την 01.01.2023.** Οι δικαιούχοι θα πρέπει α) να διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας) και β) να προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος (Συντονιστής Φορέας) του συνεργατικού σχήματος.
5. Στην υπο-παρέμβαση **ΠΣ-77-4.1-7.1** οι δικαιούχοι θα πρέπει να αποτελούν τυπικές επιχειρηματικές μορφές των οποίων τα μέλη δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής εφαρμογής. Το συνεργατικό σχήμα που θα δημιουργηθεί θα πρέπει υποχρεωτικά να έχει έδρα εντός της περιοχής εφαρμογής.
6. Στην υπο-παρέμβαση **ΠΣ-77-4.1-7.3** δικαιούχοι μπορούν να είναι και άτυπες επιχειρηματικές μορφές. Η υποβολή της αίτησης στήριξης σε αυτές τις περιπτώσεις και μόνο γίνεται με τη χρήση/ καταχώριση πολλαπλών ΑΦΜ (του συνόλου των φορέων που αποτελούν το άτυπο συνεργατικό σχήμα). Παράλληλα, κάθε δικαιούχος - φορέας διατηρεί την ευθύνη εξολοκλήρου για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει και απορρέει από συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας. Το αντικείμενο της συνεργασίας θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά σε δράσεις τοπικού χαρακτήρα στην περιοχή εφαρμογής ή μέρος αυτής, δηλαδή θα πρέπει να τεκμαίρεται ο τοπικός χαρακτήρας της πράξης.

Δικαιούχοι δεν μπορεί να είναι:

1. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες,

2. φορείς στους οποίους έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/3 έλεγχοι) ή Αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα/2 έλεγχοι), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 40, του ν. 4488/2017 (Α' 137),
3. δημόσιος υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, ο οποίος δεν διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο ή κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του ΝΠΙΔ,
4. φυσικό πρόσωπο / νομικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης
5. φυσικό πρόσωπο που δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση εταιρικών σχημάτων, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις Ανώνυμες Εταιρίες, τις Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς.

Οι επιλέξιμοι δυνητικοί δικαιούχοι ανά υπο-παρέμβαση περιγράφονται αναλυτικά στις αντίστοιχες περιγραφές των υπο-παρεμβάσεων που ακολουθούν.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΠΡΑΞΕΩΝ),

προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της παρέμβασης Π3-77-4.1 του ΣΣ ΚΑΠ (για υπο-παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα)

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής των Υπο-Παρεμβάσεων του Τοπικού Προγράμματος:

Οι ακόλουθες Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες αποτελούν την περιοχή εφαρμογής της παρούσας πρόσκλησης:

Πίνακας 1: Περιοχή Παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
1	ΑΡΧΑΝΩΝ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	ΑΡΧΑΝΩΝ	71020201	Δημοτική Κοινότητα Αρχανών	Ορεινή περιοχή	3.996	22,47
2			71020202	Τοπική Κοινότητα Κάτω Αρχανών	Ορεινή περιοχή	1.046	9,42
3		ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ	71020302	Τοπική Κοινότητα Αχεντριά**	Ορεινή περιοχή	303	33,42
4			71020304	Τοπική Κοινότητα Καλυβίων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	297	9,40
5			71020305	Τοπική Κοινότητα Λιγορτύνου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	521	14,65
6			71020309	Τοπική Κοινότητα Τεφελίου	Ορεινή περιοχή	668	20,41
7			71020310	Τοπική Κοινότητα Χαρακίου	Ορεινή περιοχή	307	11,00
8		Ν. ΚΑΖΑΝ	71020102	Τοπική Κοινότητα Αγίου Βασιλείου	Ορεινή περιοχή	396	3,64

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
9			71020103	Τοπική Κοινότητα Αγίων Παρασκιών	Ορεινή περιοχή	886	2,43
10			71020104	Τοπική Κοινότητα Αλαγνίου	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	174	5,86
11			71020105	Τοπική Κοινότητα Αστράκων	Ορεινή περιοχή	224	2,84
12			71020106	Τοπική Κοινότητα Αστριτσίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	314	5,21
13			71020107	Τοπική Κοινότητα Δαμανίων	Ορεινή περιοχή	310	19,21
14			71020108	Τοπική Κοινότητα Καλλονής	Ορεινή περιοχή	242	3,33
15			71020109	Τοπική Κοινότητα Καταλαγαρίου	Ορεινή περιοχή	286	2,30
16			71020110	Τοπική Κοινότητα Κουνάβων	Ορεινή περιοχή	915	6,41
17			71020111	Τοπική Κοινότητα Μελεσών	Ορεινή περιοχή	361	7,36
18			71020112	Τοπική Κοινότητα Μεταξοχωρίου	Ορεινή περιοχή	544	22,88
19			71020113	Τοπική Κοινότητα Μυρτιάς	Ορεινή περιοχή	560	5,23
20			71020101	Τοπική Κοινότητα Πεζών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	441	4,80
21			71020114	Τοπική Κοινότητα Χουδετσίου	Ορεινή περιοχή	780	10,97
22	**ΒΙΑΝΝΟΥ**	ΒΙΑΝΝΟΥ	71030002	Τοπική Κοινότητα Αγίου Βασιλείου	Ορεινή περιοχή	440	8,82
23			71030003	Τοπική Κοινότητα Αμιρά	Ορεινή περιοχή	818	15,55
24			71030001	Τοπική Κοινότητα Άνω Βιάννου	Ορεινή περιοχή	984	29,26
25			71030004	Τοπική Κοινότητα Αφρατίου	Ορεινή περιοχή	151	4,55
26			71030005	Τοπική Κοινότητα Βαχού	Ορεινή περιοχή	113	9,14
27			71030006	Τοπική Κοινότητα Εμπάρου	Ορεινή περιοχή	323	14,67
28			71030007	Τοπική Κοινότητα Καλαμίου	Ορεινή περιοχή	433	10,72
29			71030008	Τοπική Κοινότητα Κάτω Βιάννου	Ορεινή περιοχή	115	12,41

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km²)
30			71030009	Τοπική Κοινότητα Κάτω Σύμης	Ορεινή περιοχή	138	17,94
31			71030010	Τοπική Κοινότητα Κεφαλοβρυσίου	Ορεινή περιοχή	151	5,96
32			71030011	Τοπική Κοινότητα Μάρθας	Ορεινή περιοχή	178	9,70
33			71030012	Τοπική Κοινότητα Μιλλιαράδων	Ορεινή περιοχή	201	12,01
34			71030013	Τοπική Κοινότητα Ξενιάκου	Ορεινή περιοχή	235	16,89
35			71030014	Τοπική Κοινότητα Πεύκου	Ορεινή περιοχή	340	12,39
36			71030015	Τοπική Κοινότητα Συκολόγου	Ορεινή περιοχή	396	13,43
37			71030016	Τοπική Κοινότητα Χόνδρου**	Ορεινή περιοχή	547	28,95
38	ΓΟΡΤΥΝΑΣ	ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	71040201	Δημοτική Κοινότητα Αγίας Βαρβάρας	Ορεινή περιοχή	2.043	15,61
39			71040202	Τοπική Κοινότητα Αγίου Θωμά	Ορεινή περιοχή	665	17,70
40			71040203	Τοπική Κοινότητα Άνω Μουλίων	Ορεινή περιοχή	353	6,60
41			71040204	Τοπική Κοινότητα Δουλίου	Ορεινή περιοχή	210	10,54
42			71040205	Τοπική Κοινότητα Λαρανίου	Ορεινή περιοχή	191	16,19
43			71040206	Τοπική Κοινότητα Μεγάλης Βρύσης	Ορεινή περιοχή	797	19,01
44			71040207	Τοπική Κοινότητα Πρινιά	Ορεινή περιοχή	328	13,37
45		ΓΟΡΤΥΝΑΣ	71040101	Τοπική Κοινότητα Αγίων Δέκα	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα. **Εξαίρεση ο ορεινός οικισμός Βουρβουλίτης.**	861	16,12
46			71040103	Τοπική Κοινότητα Αμπελούζου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	320	3,90
47			71040108	Τοπική Κοινότητα Γκαγκαλών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	457	12,52

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
48			71040109	Τοπική Κοινότητα Μητροπόλεως	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	394	3,36
49		ΚΟΦΙΝΑ	71040302	Τοπική Κοινότητα Άνω Ακρίων	Ορεινή περιοχή	686	18,84
50			71040301	Τοπική Κοινότητα Ασημίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.189	8,84
51			71040304	Τοπική Κοινότητα Λουρών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	214	7,04
52			71040305	Τοπική Κοινότητα Σοκαρά	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	765	15,21
53			71040308	Τοπική Κοινότητα Στόλων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα. **Εξαίρεση ο ορεινός οικισμός Ίνια.**	444	13,60
54		ΡΟΥΒΑ	71040401	Τοπική Κοινότητα Γέργερης	Ορεινή περιοχή	1.440	44,51
55			71040402	Τοπική Κοινότητα Νυβρίτου	Ορεινή περιοχή	202	10,46
56			71040403	Τοπική Κοινότητα Πανασού	Ορεινή περιοχή	179	7,31
57	**ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**	ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ	71010201	Τοπική Κοινότητα Αγίου Μύρωνος	Ορεινή περιοχή	613	11,67
58			71010202	Τοπική Κοινότητα Άνω Ασιτών	Ορεινή περιοχή	425	11,60
59			71010203	Τοπική Κοινότητα Κάτω Ασιτών	Ορεινή περιοχή	1.083	9,17
60			71010204	Τοπική Κοινότητα Πενταμοδίου	Ορεινή περιοχή	300	2,52
61			71010205	Τοπική Κοινότητα Πετροκεφάλου	Ορεινή περιοχή	182	3,09
62			71010206	Τοπική Κοινότητα Πυργούς	Ορεινή περιοχή	327	3,41
63		ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	**71010100**	**Οικισμοί Ηρακλείου*** **	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.692	23,97
64			71010102	Τοπική Κοινότητα Βασιλειών	Ορεινή περιοχή	2.256	13,80

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km²)
65			71010103	Τοπική Κοινότητα Βουτών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.300	8,62
66			71010104	Τοπική Κοινότητα Δαφνέ	Ορεινή περιοχή	1.204	14,59
67			71010105	Τοπική Κοινότητα Σκαλανίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.229	10,81
68			71010106	Τοπική Κοινότητα Σταυρακίων	Ορεινή περιοχή	913	8,81
69		ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ	71010301	Δημοτική Κοινότητα Νέας Αλικαρνασσού	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	13.030	8,00
70			71010302	Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.605	8,00
71		ΠΑΛΙΑΝΗΣ	71010402	Τοπική Κοινότητα Αυγενικής	Ορεινή περιοχή	539	9,09
72			71010401	Τοπική Κοινότητα Βενεράτου	Ορεινή περιοχή	869	7,57
73			71010403	Τοπική Κοινότητα Κερασίων	Ορεινή περιοχή	267	2,65
74			71010404	Τοπική Κοινότητα Σίβας	Ορεινή περιοχή	169	2,22
75		ΤΕΜΕΝΟΥΣ	71010502	Τοπική Κοινότητα Αγίου Σύλλα	Ορεινή περιοχή	1.157	11,10
76			71010503	Τοπική Κοινότητα Κυπαρίσσου	Ορεινή περιοχή	674	25,74
77			71010501	Τοπική Κοινότητα Προφήτη Ηλία	Ορεινή περιοχή	1.429	19,89
78	**ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ**	ΓΑΖΙΟΥ	71050101	Δημοτική Κοινότητα Γαζίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	14.640	21,45
79			71050102	Τοπική Κοινότητα Αχλάδας	Ορεινή περιοχή	1.015	21,87
80			71050103	Τοπική Κοινότητα Καλεσιών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.255	10,56
81			71050104	Τοπική Κοινότητα Ροδιάς	Ορεινή περιοχή	1.785	21,15
82			71050105	Τοπική Κοινότητα Φόδελε	Ορεινή περιοχή	526	23,67

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km²)
83		ΚΡΟΥΣΩΝΑ	71050201	Δημοτική Κοινότητα Κρουσώνος	Ορεινή περιοχή	2.175	43,15
84			71050202	Τοπική Κοινότητα Κορφών	Ορεινή περιοχή	293	8,56
85			71050203	Τοπική Κοινότητα Λουτρακίου	Ορεινή περιοχή	143	5,52
86			71050204	Τοπική Κοινότητα Σάρχου	Ορεινή περιοχή	165	8,58
87		ΤΥΛΙΣΟΥ	71050302	Τοπική Κοινότητα Αηδονοχωρίου	Ορεινή περιοχή	87	8,92
88			71050303	Τοπική Κοινότητα Αστυρακίου	Ορεινή περιοχή	318	16,77
89			71050304	Τοπική Κοινότητα Γωνιών Μαλεβιζίου	Ορεινή περιοχή	323	28,49
90			71050305	Τοπική Κοινότητα Δαμάστας	Ορεινή περιοχή	245	21,66
91			71050306	Τοπική Κοινότητα Καμαρίου	Ορεινή περιοχή	58	2,44
92			71050307	Τοπική Κοινότητα Καμαριώτου	Ορεινή περιοχή	48	7,23
93			71050308	Τοπική Κοινότητα Κεραμουτσίου	Ορεινή περιοχή	309	3,36
94			71050309	Τοπική Κοινότητα Μαράθου	Ορεινή περιοχή	351	14,60
95			71050310	Τοπική Κοινότητα Μονής	Ορεινή περιοχή	195	3,89
96			71050301	Τοπική Κοινότητα Τυλίσου	Ορεινή περιοχή	933	20,21
97	**ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ**	ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	71060201	Δημοτική Κοινότητα Αρκαλοχωρίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	4.822	25,01
98			71060202	Τοπική Κοινότητα Γαρίπας	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	516	15,63
99			71060203	Τοπική Κοινότητα Δεματίου**	Ορεινή περιοχή	290	19,34
100			71060204	Τοπική Κοινότητα Ινίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	591	10,08
101			71060205	Τοπική Κοινότητα Καραβάδου	Ορεινή περιοχή	299	7,29
102			71060206	Τοπική Κοινότητα Κασάνου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	471	13,72

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
103			71060207	Τοπική Κοινότητα Καστελλιανών**	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	558	25,57
104			71060208	Τοπική Κοινότητα Λευκοχωρίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	277	12,47
105			71060209	Τοπική Κοινότητα Νιπιδιτού	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	548	16,74
106			71060210	Τοπική Κοινότητα Παναγίας	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	454	19,74
107			71060211	Τοπική Κοινότητα Πανοράματος	Ορεινή περιοχή	495	16,56
108			71060212	Τοπική Κοινότητα Παρτίρων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	388	21,34
109			71060213	Τοπική Κοινότητα Πατσιδερού	Ορεινή περιοχή	247	7,13
110			71060214	Τοπική Κοινότητα Σκινιά**	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	520	27,78
111		ΘΡΑΨΑΝΟΥ	71060302	Τοπική Κοινότητα Βόνης	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	568	8,23
112			71060303	Τοπική Κοινότητα Ζωφόρων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	367	4,96
113			71060301	Τοπική Κοινότητα Θραψανού	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.261	11,44
114			71060304	Τοπική Κοινότητα Σαμπά	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	138	12,76
115		ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	71060102	Τοπική Κοινότητα Αμαριανού	Ορεινή περιοχή	159	6,58
116			71060103	Τοπική Κοινότητα Αποστόλων	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	322	11,81

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
117			71060104	Τοπική Κοινότητα Αρχαγγέλου	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	262	4,46
118			71060105	Τοπική Κοινότητα Ασκών	Ορεινή περιοχή	241	6,23
119			71060106	Τοπική Κοινότητα Γερακίου	Ορεινή περιοχή	322	20,90
120			71060107	Τοπική Κοινότητα Ευαγγελισμού	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	199	5,75
121			71060108	Τοπική Κοινότητα Καρουζανών	Ορεινή περιοχή	87	8,69
122			71060109	Τοπική Κοινότητα Κασταμονίτσης	Ορεινή περιοχή	439	10,79
123			71060101	Τοπική Κοινότητα Καστελλίου	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	1.491	12,79
124			71060110	Τοπική Κοινότητα Λιλιανού	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	74	6,96
125			71060111	Τοπική Κοινότητα Λυττού	Ορεινή περιοχή	234	5,73
126			71060112	Τοπική Κοινότητα Μαθιάς	Ορεινή περιοχή	167	6,74
127			71060113	Τοπική Κοινότητα Πολυθέας	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	369	2,95
128			71060114	Τοπική Κοινότητα Σμαρίου	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	387	12,36
129	**ΦΑΙΣΤΟΥ**	ΖΑΡΟΥ	71070201	Δημοτική Κοινότητα Ζαρού	Ορεινή περιοχή	2.122	29,15
130			71070202	Τοπική Κοινότητα Βοριζίων	Ορεινή περιοχή	491	30,05
131			71070203	Τοπική Κοινότητα Μορονίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	340	12,63
132		ΜΟΙΡΩΝ	71070101	Δημοτική Κοινότητα Μοιρών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	6.496	15,94

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km^2)
133			71070104	Τοπική Κοινότητα Γαλιάς	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	805	13,40
134			71070105	Τοπική Κοινότητα Καστελλίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	328	9,03
135			71070111	Τοπική Κοινότητα Ρουφά	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	130	5,94
136			71070112	Τοπική Κοινότητα Σκουρβούλων	Ορεινή περιοχή	423	7,21
137		ΤΥΜΠΑΚΙΟΥ	71070303	Τοπική Κοινότητα Γρηγορίας	Ορεινή περιοχή	173	5,99
138			71070304	Τοπική Κοινότητα Καμαρών	Ορεινή περιοχή	331	23,84
139			71070308	Τοπική Κοινότητα Μαγαρικαρίου	Ορεινή περιοχή	435	18,16
140	**ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ**	ΓΟΥΒΩΝ	71080102	Δημοτική Κοινότητα Ανωπόλεως	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.604	12,40
141			71080101	Δημοτική Κοινότητα Γουβών	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.031	18,29
142			71080103	Τοπική Κοινότητα Ελαίας	Περιοχή που **αντιμετωπίζει** φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	1.936	28,24
143			71080104	Τοπική Κοινότητα Επάνω Βαθείας	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	224	2,84
144			71080105	Τοπική Κοινότητα Καλού Χωρίου	Ορεινή περιοχή	290	13,73
145			71080106	Τοπική Κοινότητα Κάτω Βαθείας	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	1.357	4,44
146			71080107	Τοπική Κοινότητα Κόξαρης	Ορεινή περιοχή	199	7,33
147			71080108	Τοπική Κοινότητα Χαράσου	Ορεινή περιοχή	90	7,56
148		ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	71080202	Τοπική Κοινότητα Αϊτανίων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	280	6,55

α/α	ΔΗΜΟΣ	Δ.Ε.	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός* Περιοχής [βάσει εγκεκριμένου ΣΣ ΚΑΠ]	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛΣΤΑΤ 2011	Έκταση (km²)
149			71080203	Τοπική Κοινότητα Γαλίφας	Ορεινή περιοχή	122	7,94
150			71080201	Τοπική Κοινότητα Επισκοπής	Ορεινή περιοχή	1.209	15,57
151			71080204	Τοπική Κοινότητα Καινούργιου Χωρίου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	206	11,43
152			71080205	Τοπική Κοινότητα Σγουροκεφαλίου	Ορεινή περιοχή	474	4,25
153		ΜΑΛΙΩΝ	71080301	Δημοτική Κοινότητα Μαλίων	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.224	21,77
154			71080303	Δημοτική Κοινότητα Μοχού	Ορεινή περιοχή	2.062	25,65
155			71080302	Τοπική Κοινότητα Κρασίου	Ορεινή περιοχή	147	12,69
156		ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	71080401	Δημοτική Κοινότητα Λιμένος Χερσονήσου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.815	11,35
157			71080406	Δημοτική Κοινότητα Χερσονήσου	Περιοχή που **δεν** αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	3.165	11,75
158			71080402	Τοπική Κοινότητα Αβδού	Ορεινή περιοχή	357	8,51
159			71080403	Τοπική Κοινότητα Γωνιών Πεδιάδος	Ορεινή περιοχή	401	3,86
160			71080404	Τοπική Κοινότητα Κεράς	Ορεινή περιοχή	110	15,98
161			71080405	Τοπική Κοινότητα Ποταμιών	Ορεινή περιοχή	414	19,45
				ΣΥΝΟΛΟ		**145.353**	**2.056,21**

**Ο χαρακτηρισμός των περιοχών ακολουθεί την ενιαία μεθοδολογία για το σύνολο των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και σύμφωνα με τον κατάλογο χαρακτηρισμένων περιοχών (Περιοχές με φυσικούς και άλλους περιορισμούς) σε επίπεδο Δημοτικής/Τοπικής Κοινότητας με ορισμένες εξαιρέσεις οικισμών, που έχει αναπτυχθεί από την ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ.*

*** Τοπικές Κοινότητες που ανήκουν στην περιοχή του Αποθέματος Βιόσφαιρας Αστερουσίων (MAB UNESCO).*

**** Οι οικισμοί της Δημοτικής Κοινότητας Ηρακλείου που **<u>περιλαμβάνονται</u>** στην περιοχή παρέμβασης είναι:*

α/α ΕΛΣΤΑΤ	*Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη*	*Περιγραφή*	*Μόνιμος Πληθυσμός*
18971	***710101***	***ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ***	

α/α ΕΛΣΤΑΤ	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Περιγραφή	Μόνιμος Πληθυσμός
18972	7101010002	Αγία Ειρήνη,η	91
18973	7101010003	Αθάνατοι,οι	181
18974	7101010004	Βλυχιά,η	52
18975	7101010005	Γούρναι,αι	639
18976	7101010006	Δρακουλιάρης,ο	82
18978	7101010007	Κνωσός,η	300
18979	7101010008	Λοφούπολις,η	572
18980	7101010009	Μαραθίτης,ο	809
18981	7101010010	Σέμελη,η	142
18982	7101010011	Φοινικιά,η	824

ΣΤΟ ΟΠΣΚΕ οι παραπάνω οικισμοί της Δημοτικής Κοινότητας Ηρακλείου εμφανίζονται ως*:*
3ο ΔΗΜ. ΔΙΑΜΕΡ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ *(συμπεριλαμβάνονται οι οικισμοί Αθάνατων, Γουρνών, Δρακουλιάρη, Λοφουπόλεως Σέμελης και Φοινικιά)*
4ο ΔΗΜ. ΔΙΑΜΕΡ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ *(συμπεριλαμβάνονται οι οικισμοί Αγίας Ειρήνης, Βλυχιάς, Κνωσού και Μαραθίτη)*

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δύναται να χρηματοδοτηθούν πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα που συμβάλουν αποκλειστικά με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην επίτευξη των στόχων **και ιεραρχημένων αναγκών της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής, όπως αναλύονται στο Παράρτημα ΙΙΙ.Β.13 της παρούσας πρόσκλησης.** Οι ενισχυόμενες πράξεις μπορούν να αφορούν και σε **άυλες πράξεις** οι οποίες ορίζονται ως οι πράξεις που αφορούν σε ήπιες παρεμβάσεις όπως εκπαίδευση/έρευνα/υιοθέτηση απαιτήσεων προτύπων-πιστοποίηση κ.ά., αλλά και γενικότερα παρεμβάσεις (όπως μελέτες, έρευνες κ.λπ.) πλην εκείνων της υλικοτεχνικής υποδομής (όπως κατασκευές τεχνικών έργων, αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού και μηχανημάτων, κλπ.).

Για το σύνολο των πράξεων που επιλέγονται για ενίσχυση ακολουθείται η διαδικασία επιλογής μέσω συγκριτικής αξιολόγησης και βαθμολόγησης αυτών με κοινά κριτήρια επιλογής, ανά υπο-παρέμβαση, βάσει των οποίων προσδιορίζονται οι τιμές και οι βαρύτητες.

Αναλυτικότερα, οι υπο-παρεμβάσεις που δύναται να υλοποιηθούν, μέσω της τοπικής στρατηγικής, όσον αφορά σε ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις είναι οι ακόλουθες:

Π3-77-4.1-1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να στοχεύει στη διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και στην οποία αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο, όπως αυτή έχει αποτυπωθεί στο ΤΠ. Συνεπώς, επιλέξιμες είναι οι πράξεις για τις κατηγορίες προϊόντων κατά περίπτωση όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί αναλυτικά στο κάθε ΤΠ.

Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται **για το ίδιο αντικείμενο** από το ΕΓΤΕ.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ**.**

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι :

Η υπο-παρέμβαση στοχεύει στη διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο. Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης ενισχύονται οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση, εκσυγχρονισμό, επέκταση, μετεγκατάσταση με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής **γεωργικών** προϊόντων από γεωργικά προϊόντα που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης της Ε.Ε. (βλ. συνημμένο πρόσκλησης Β.11)

Ενδεικτικά μέσα από την υπο-παρέμβαση μπορούν να χρηματοδοτηθούν η ίδρυση, επέκταση, μετεγκατάσταση και ο εκσυγχρονισμός:

- μεταποιητικών επιχειρήσεων προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας, με παράλληλη ανάπτυξη συστημάτων ποιότητας
- τυποποιητηρίων μελιού, λαδιού, κρασιού
- τυροκομείων και παραπροϊόντων γάλακτος
- συσκευαστηρίων οπωροκηπευτικών
- μονάδων επεξεργασίας αρωματικών φυτών
- μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και κρεατοσκευασμάτων - αλλαντικών
- μεταποιητικών μονάδων φρούτων, χυμοποίησης οπωρών, μαρμελάδων, σαλτσών κ.λπ.

- μονάδων οικοτεχνίας.

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- σε προϊόντα που περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες του Περιφερειακού Σχεδιασμού ή / και στη Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3)
- σε μεταποιητικές μονάδες που προβλέπουν τη δημιουργία επισκέψιμου χώρου γευσιγνωσίας των προϊόντων που παράγουν, εντός της μεταποιητικής μονάδας,
- σε μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας / τυποποίησης αγροτικών προϊόντων πιστοποιημένης βιολογικής καλλιέργειας ή βιολογικής εκτροφής ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον,
- σε μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας / τυποποίησης αγροτικών προϊόντων ποιότητας ή ειδικής σήμανσης (ζωικών προϊόντων προερχόμενων από ειδικές εκτροφές, προϊόντων που φέρουν χρήση σήμανσης «νησιωτικό» και «ορεινό» σε συσκευασίες που πληρούν τις σχετικές προδιαγραφές ή προϊόντων που παράγονται με σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης ή προϊόντων που φέρουν εθνικά σήματα πιστοποίησης),
- στη χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών για την παραγωγή νέων προϊόντων, πχ. Ατομικές συσκευασίες για διοχέτευση του προϊόντος στις επιχειρήσεις τουρισμού,
- στην αξιοποίηση των παραδοσιακών προϊόντων για την ανάδειξη της τοπικής γαστρονομικής κουλτούρας
- στην αύξηση της απασχόλησης
- σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, όπως σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ..

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

- Σε ό,τι αφορά στα ελαιουργεία, είναι επιλέξιμα για την τοπική στρατηγική **μόνο** ο εκσυγχρονισμός τους, προκειμένου να μετατραπούν σε ελαιουργεία δύο φάσεων.
- Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- Το **10%** των δαπανών του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να αφορά σε δαπάνες προστασίας του περιβάλλοντος, ή/και εξοικονόμησης ενέργειας/νερού ή/και καινοτομίας (όπως θερμοπρόσοψη, αντλία θερμότητας, ηλιακός θερμοσίφωνας, φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, συστήματα αυτοματισμών, δαπάνες καινοτομίας κλπ) .

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης, με **εξαίρεση** τη ΒΙΠΕ Ηρακλείου **(του ΤΚ Καλλιθέας – Κωδ. 93050302).**

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

1. Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
2. Επιχειρήσεις του Ν.4019/2011 "Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και άλλες διατάξεις".
3. Για τις μονάδες οικοτεχνίας, επιλέξιμοι δικαιούχοι είναι **μόνο** οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης το συνολικό επιλέξιμο κόστος θα ανέρχεται **μέχρι 400.000€ ή 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης**») που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς
- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό, μονάδων παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να στοχεύει στη διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και στην οποία αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο, όπως αυτή έχει αποτυπωθεί στο ΤΠ. Συνεπώς, επιλέξιμες είναι οι πράξεις για τις κατηγορίες προϊόντων κατά περίπτωση, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί αναλυτικά στο κάθε ΤΠ.

Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται **για το ίδιο αντικείμενο** από το ΕΓΤΕ.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ**.**

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι :

Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης ενισχύονται οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση, εκσυγχρονισμό, επέκταση, μετεγκατάσταση με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής **ΜΗ γεωργικών** προϊόντων από γεωργικά προϊόντα που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης της Ε.Ε. (βλ. συνημμένο πρόσκλησης Β.11)

Ενδεικτικά μέσα από την υπο-παρέμβαση μπορούν να χρηματοδοτηθούν η ίδρυση, επέκταση, μετεγκατάσταση και ο εκσυγχρονισμός:

- μονάδων παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοινικής προέλευσης (τσικουδιά) κ.λπ.
- μονάδων παραγωγής ζυθοποιίας, ποτών και αναψυκτικών
- μονάδων παραγωγής προϊόντων διατροφής από γεωργικά προϊόντα (αρτοσκευάσματα, ψωμί, παξιμάδι, καλιτσούνια, ξεροτήγανα, γαμοκούλουρα, παγωτό, ξινόχοντρος, πετιμέζι, μουσταλευριά, ζυμαρικά κλπ)
- μονάδων πυρηνελαιουργείων (μόνο εκσυγχρονισμός)
- μονάδων παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας και φαρμακευτικής από γεωργικά προϊόντα (πχ προϊόντα από αλόη, λάδι, αρωματικά φυτά) και μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων
- μονάδων παραγωγής νημάτων και επεξεργασίας μαλλιού
- μονάδων οικοτεχνίας.

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- σε προϊόντα που περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες του Περιφερειακού Σχεδιασμού ή / και στη Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3)
- σε μεταποιητικές μονάδες που προβλέπουν τη δημιουργία επισκέψιμου χώρου γευσιγνωσίας των προϊόντων που παράγουν, εντός της μεταποιητικής μονάδας,
- σε μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας / τυποποίησης αγροτικών προϊόντων πιστοποιημένης βιολογικής καλλιέργειας ή βιολογικής εκτροφής ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον,

- σε μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας / τυποποίησης αγροτικών προϊόντων ποιότητας ή ειδικής σήμανσης (ζωικών προϊόντων προερχόμενων από ειδικές εκτροφές, προϊόντων που φέρουν χρήση σήμανσης «νησιωτικό» και «ορεινό» σε συσκευασίες που πληρούν τις σχετικές προδιαγραφές ή προϊόντων που παράγονται με σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης ή προϊόντων που φέρουν εθνικά σήματα πιστοποίησης),
- στη χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών για την παραγωγή νέων προϊόντων, πχ. ατομικές συσκευασίες για διοχέτευση του προϊόντος στις επιχειρήσεις τουρισμού,
- σε επιχειρήσεις με παραγωγή προϊόντων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό,
- στην αξιοποίηση των παραδοσιακών προϊόντων για την ανάδειξη της τοπικής γαστρονομικής κουλτούρας
- στην αύξηση της απασχόλησης,
- σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, όπως σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

- Σε ότι αφορά στα πυρηνελαιουργεία, επιλέξιμος είναι **μόνο** ο εκσυγχρονισμός τους και η περιβαλλοντική τους αναβάθμιση.
- Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

- Το **10%** των δαπανών του προτεινόμενου έργου θα πρέπει να αφορά σε δαπάνες προστασίας του περιβάλλοντος, ή/και εξοικονόμησης ενέργειας/νερού ή/και καινοτομίας (όπως θερμοπρόσοψη, αντλία θερμότητας, ηλιακός θερμοσίφωνας, φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, συστήματα αυτοματισμών, δαπάνες καινοτομίας κλπ) .

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης, με **εξαίρεση** τη ΒΙΠΕ Ηρακλείου **(του ΤΚ Καλλιθέας – Κωδ. 93050302).**

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

1. Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
2.Επιχειρήσεις του Ν.4019/2011 "Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και άλλες διατάξεις".
3. Για τις μονάδες οικοτεχνίας, επιλέξιμοι δικαιούχοι είναι **μόνο** οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης το συνολικό επιλέξιμο κόστος θα ανέρχεται **μέχρι 300.000€ ή 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης**») που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς
- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της **βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση.** Στην παρούσα υπο- παρέμβαση εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής που αφορούν και σε άνεργους, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις **σε ορεινές περιοχές.**

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν βιοτεχνίες και μικρά εργαστήρια στους τομείς:

- της ένδυσης και άλλων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, της υπόδησης
- της επεξεργασίας μετάλλων, πέτρας, ξύλου και δέρματος για την κατασκευή προϊόντων
- της χαρτοποιίας και της κατασκευής χάρτινων προϊόντων
- της λαϊκής τέχνης (κεραμική, υφαντική, αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα, ξυλογλυπτική, μαχαιροποιία κ.α.)
- της κατασκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού που σχετίζονται με αγροτικές δραστηριότητες
- της κατασκευής προϊόντων που ανήκουν στον κλάδο των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) (κατασκευή κοσμημάτων, παιχνιδιών, μουσικών οργάνων, τέχνες, πολιτισμός, εκτυπώσεις, αναπαραγωγή μέσων, ηχογράφησης κ.α.)
- επιχειρήσεων ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση (φούρνοι, ζαχαροπλαστεία, έτοιμα γεύματα, διαιτητικές τροφές για ειδικές ομάδες πληθυσμού: vegan, διαβητικούς, παιδιά, αλλεργικούς κ.λπ.)

Ειδικό βάρος θα δοθεί σε επιχειρήσεις που:

- δημιουργούν **και** επισκέψιμους χώρους γνωριμίας με την κατασκευή ειδών λαϊκής τέχνης (κεραμικής, αγιογραφίας, ξυλογλυπτικής, μαχαιροποιίας, κοσμήματος, μουσικών οργάνων κ.λπ.), ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε τουριστικές διαδρομές και ιδιαίτερα αυτές που βρίσκονται σε κομβικά σημεία της περιοχής ή σε χώρους που παρουσιάζουν επισκεψιμότητα
- δημιουργούν νέα καινοτόμα προϊόντα, με τη χρήση νέων τεχνολογιών
- συνδέουν την παραγωγή τους με τον πρωτογενή τομέα και τον τουρισμό (πχ. παραδοσιακές συσκευασίες, συσκευασίες δώρου για προϊόντα, κατασκευή σουβενίρ κλπ)
- παράγουν προϊόντα τα οποία αναδεικνύουν την ιστορία, τη μυθολογία και τον πολιτισμό της περιοχής,
- έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, όπως σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

1. Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

- Το **10%** των δαπανών να αφορά δαπάνες προστασίας του περιβάλλοντος, ή/και εξοικονόμησης ενέργειας/νερού ή/και καινοτομίας (όπως θερμοπρόσοψη, αντλία θερμότητας, ηλιακός θερμοσίφωνας, φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, συστήματα αυτοματισμών, δαπάνες καινοτομίας κλπ) .

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης, με **εξαίρεση** τη ΒΙΠΕ Ηρακλείου **(του ΤΚ Καλλιθέας – Κωδ. 93050302).**

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης το συνολικό επιλέξιμο κόστος θα ανέρχεται **μέχρι 300.000€ ή 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»**) που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς
- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου όπως καταλύματα, εστιατόρια, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, λοιπές επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού. Αναλυτικότερα, ιδρύσεις που αφορούν στην εξυπηρέτηση διανυκτέρευσης επισκεπτών σε καταλύματα, είναι επιλέξιμες μόνο στις ορεινές περιοχές (σύμφωνα με τον χαρακτηρισμό των περιοχών στο ΣΣ ΚΑΠ) και στα νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.500 κατοίκων (με βάση τα στοιχεία της επικυρωμένης γενικής απογραφής πληθυσμού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Απόφαση 11247/28-12-2012 «Αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού – κατοίκων 2011» Β’ 3465)). Για υποδομές τύπου **camping** δεν ισχύει ο ανωτέρω περιορισμός. Επιπροσθέτως**, η ύπαρξη οικοδομικής άδειας αποτελεί κριτήριο επιλεξιμότητας** για τις ανωτέρω πράξεις (ιδρύσεις υποδομών διανυκτέρευσης επισκεπτών σε καταλύματα).

Στην παρούσα υπο-παρέμβαση εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής που αφορούν σε άνεργους, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν:

- υποδομές διανυκτέρευσης – καταλύματα, ξενοδοχεία, camping κλπ (ιδρύσεις είναι επιλέξιμες **μόνο στις ορεινές περιοχές),**
- χώροι εστίασης και αναψυχής, όπως μικρές παραδοσιακές ταβέρνες και καφενεία που προωθούν την τοπική γαστρονομία,
- επισκέψιμες διδακτικές αγροκτηνοτροφικές μονάδες που λειτουργούν ως διδακτικοί εκπαιδευτικοί χώροι, οι οποίες θα πρέπει να βρίσκονται πάνω στις διαδρομές του διατοπικού σχεδίου «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ» ή του διακρατικού σχεδίου "LOCAL TOUR" που υλοποιεί η ΟΤΔ και σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που θα οριστούν από το σχέδιο «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ»,
- επισκέψιμοι χώροι που ενισχύουν τον θεματικό τουρισμό και συνδέονται με τον πολιτισμό, τη γαστρονομία, το περιβάλλον κ.λπ.
- λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (γραφεία εναλλακτικού τουρισμού, υπηρεσίες ξεναγών, οδηγών βουνού, ποδηλασία, ορειβασία κλπ.)

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- Για τις υποδομές διανυκτέρευσης, σε αυτές που αφορούν κυρίως στον αγροτουρισμό και στις οποίες θα παρέχεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει και σε άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες (εντός της μονάδας) εκτός από την διαμονή του. Οι δραστηριότητες αυτές θα αποτελούν τμήμα της επένδυσης ή θα είναι συνδεδεμένες με άλλες επενδύσεις και μορφές οικονομικής δραστηριότητας στην ίδια περιοχή, προκειμένου να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαμονής-αναψυχής. Τέτοια παραδείγματα είναι: η εκμάθηση της κρητικής κουζίνας, ο αθλητικός τουρισμός, η ενασχόληση με αγροτικές εργασίες, η ενασχόληση με τη λαϊκή τέχνη κλπ.
- Για τα γραφεία εναλλακτικού τουρισμού και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις, σε αυτές που έχουν στόχο τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων εναλλακτικού τουρισμού σε ειδικές ομάδες στόχο (π.χ. ΑΜΕΑ, ηλικιωμένους, αθλητές, επισκέπτες γαστρονομικού τουρισμού κ.λπ.) και που αναδεικνύουν τις τουριστικές διαδρομές που έχει ενισχύσει η ΟΤΔ από τα σχέδια «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ», LOCAL TOUR, Οινοτουριστικές Διαδρομές κ.λπ.
- Σε επιχειρήσεις που στοχεύουν στην εξασφάλιση επισκεψιμότητας και εκτός της τουριστικής περιόδου
- Σε επιχειρήσεις που στοχεύουν στη δημιουργία ελκυστικών και πρωτότυπων τουριστικών προϊόντων (π.χ. διαδρομές για παιδιά με στόχο την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση ή τη γνωριμία με τον πρωτογενή τομέα)
- Για όλες τις επιχειρήσεις της υπο-παρέμβασης η κατασκευή των μονάδων θα βασίζεται σε παραδοσιακά υλικά (ξύλο, πέτρα, κεραμίδι κλπ) και θα σέβεται την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής.
- Σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, όπως σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

1. Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
2. Το **10%** των δαπανών να αφορά δαπάνες προστασίας του περιβάλλοντος, ή/και εξοικονόμησης ενέργειας/νερού ή/και καινοτομίας (όπως θερμοπρόσοψη, αντλία θερμότητας, ηλιακός θερμοσίφωνας, φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, συστήματα αυτοματισμών, δαπάνες καινοτομίας κλπ).
3. Σε ότι αφορά στις επισκέψιμες διδακτικές αγροκτηνοτροφικές μονάδες, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ΚΑΔ αντίστοιχο με τις υπηρεσίες που θα παρέχουν, διακριτό από αυτόν του πρωτογενούς τομέα, προκειμένου να δύναται να ενισχυθούν με τον Καν.2023/2831. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους εξαιρούμενους τομείς και σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του 2023/2831, πρέπει να διασφαλίζεται, με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς αυτούς δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ήσσονος σημασίας.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Επιλέξιμη περιοχή παρέμβασης της υπο-παρέμβασης για χρηματοδότηση πράξεων είναι η παρακάτω:

- **Για ίδρυση υποδομών διανυκτέρευσης** είναι επιλέξιμες μόνο στις **ορεινές** περιοχές της περιοχής παρέμβασης, εκτός από:
  - το ΤΚ Βασιλειών (κωδ. Καλλικράτη 71010102) του Δήμου Ηρακλείου και
  - τον οικισμό της Σταλίδας της ΔΚ Μοχού (71080303) του Δήμου Χερσονήσου.
- **Για εκσυγχρονισμό ή επέκταση υποδομών διανυκτέρευσης**, επιλέξιμη είναι όλη η περιοχή παρέμβασης με **εξαίρεση** τις παρακάτω περιοχές με τον αντίστοιχο Γεωγραφικό κωδικό Καλλικράτη:

- από τον Δήμο Ηρακλείου: όλοι οι οικισμοί του Ηρακλείου (Καποδιστριακόν με κωδ. 71010100), ΤΚ Βασιλειών (71010102), ΤΚ Σκαλανίου (Κωδ. 71010105), ΔΚ Νέας Αλικαρνασσού (71010301), ΤΚ Καλλιθέας (71010302).
- από τον Δήμο Χερσονήσου: ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (71080401), ΔΚ Χερσονήσου (71080406), ΔΚ Μαλίων (71080301) και από τη ΔΚ Μοχού (71080303) ο οικισμός της Σταλίδας.
- από τον Δήμο Μαλεβιζίου: ΔΚ Γαζίου (71050101).

- **Για ίδρυση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων εστίασης**, επιλέξιμη είναι όλη η περιοχή παρέμβασης με **εξαίρεση** τις παρακάτω περιοχές με τον αντίστοιχο Γεωγραφικό κωδικό Καλλικράτη:
  - από το Δήμο Ηρακλείου: όλοι οι οικισμοί του Ηρακλείου (Καποδιστριακόν με κωδ. 71010100), ΤΚ Βασιλειών (71010102), ΤΚ Σκαλανίου (Κωδ. 71010105), ΔΚ Νέας Αλικαρνασσού (71010301), ΤΚ Καλλιθέας (71010302).
  - από το Δήμο Χερσονήσου: ΔΚ Λιμένος Χερσονήσου (71080401), ΔΚ Χερσονήσου (71080406), ΔΚ Μαλλίων (71080301) και από τη ΔΚ Μοχού (71080303) ο οικισμός της Σταλίδας.
  - από το Δήμο Μαλεβιζίου: ΔΚ Γαζίου (71050101).

- Οι επισκέψιμες διδακτικές αγροκτηνοτροφικές μονάδες που θα ενισχυθούν, θα πρέπει να βρίσκονται πάνω ή να συνδέονται με τις διαδρομές του διατοπικού σχεδίου "ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ" ή του διακρατικού σχεδίου "LOCAL TOUR" που υλοποιεί η ΟΤΔ και σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που έχουν οριστεί από το σχέδιο «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ» (βλ. συνημμένα πρόσκλησης Β.14, Β.15 και Β.16).

- Για τις **λοιπές επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα**, επιλέξιμη είναι όλη η περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης.

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης το συνολικό επιλέξιμο κόστος θα ανέρχεται **μέχρι 300.000€ ή 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»**) που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς
- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση, εκσυγχρονισμό, επέκταση ή μετεγκατάσταση με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων υπηρεσιών όπως παιδότοποι και γηροκομεία, χώροι πολυδραστηριοτήτων, τέχνης και εκθέσεων. Στην παρούσα υπο-παρέμβαση εφαρμόζονται κριτήρια επιλογής που αφορούν σε άνεργους, γυναίκες, ΚοινΣΕπ **και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές.**

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Ενδεικτικά, μπορούν να χρηματοδοτηθούν επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που στοχεύουν στη δημιουργία συνθηκών για τη συγκράτηση και ανανέωση του πληθυσμού **σε όλη την περιοχή παρέμβασης**, όπως:

- επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων (όπως υπηρεσίες γιατρών, νοσηλευτών, φροντιστών κ.λπ.)
- επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που εξυπηρετούν την τοπική οικονομία (όπως υπηρεσίες γεωτεχνικών, λογιστών, κτηνιάτρων, μηχανικών κ.λπ.)
- δημιουργία κέντρου Αναγεννητικής Γεωργίας για τους αγροτικούς πληθυσμούς, προκειμένου οι αγρότες να τύχουν συμβουλευτικής για μια πιο φιλοπεριβαλλοντική καλλιέργεια
- επιχειρήσεις λιανεμπορίου που εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των κάτοικων και των επισκεπτών της υπαίθρου (π.χ παντοπωλεία, καταστήματα πώλησης αναμνηστικών ειδών κ.λπ.)
- επιχειρήσεις δημιουργικής απασχόλησης παιδιών / βρεφονηπιακοί - παιδικοί σταθμοί, χώροι φροντίδας ηλικιωμένων
- επιχειρήσεις που σχετίζονται με τις τέχνες και τα γράμματα (π.χ. ωδεία, χοροδιδασκαλεία, γυμναστήρια, εικαστικά εργαστήρια κ.λπ.)
- επιχειρήσεις στον τομέα του περιβάλλοντος (π.χ. συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών για επαναχρησιμοποίηση κ.λπ.)

Ειδικό βάρος θα δοθεί στις επιχειρήσεις:

- που στοχεύουν στην βελτίωση ποιότητας ζωής των πολιτών στις ορεινές περιοχές
- στις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν καινοτομία και παρέχουν εξ αποστάσεως υπηρεσίες, στους τομείς που είναι εφικτό,
- σε επιχειρήσεις που έχουν πληγεί από φυσικά φαινόμενα, όπως σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης με εξαίρεση τις ΔΚ Νέας Αλικαρνασσού (71010301) και ΤΚ Καλλιθέας (71010302).

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται **μέχρι 70.000,00€ και έως 20.000€ για άυλες πράξεις**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Τοπικό Πρόγραμμα και στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης**») που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς

- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε δράσεις που επιτυγχάνουν εξοικονόμηση νερού, ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων, ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και της βιο-οικονομίας όπως εγκατάσταση συστημάτων ή/και προμήθεια εξοπλισμού εναλλακτικών μορφών ενέργειας, επαναχρησιμοποίησης νερού, μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας ή συμβατικών καυσίμων. Ως εκ τούτου δεν μπορούν να είναι επιλέξιμες πράξεις που περιλαμβάνουν λοιπές δαπάνες που δεν σχετίζονται με την εξοικονόμηση νερού ή μείωση ενέργειας σε ποσοστό άνω του 10% του συνολικού προϋπολογισμού. Ειδικότερα για τις πράξεις της κυκλικής οικονομίας και της βιο-οικονομίας επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην ίδρυση, εκσυγχρονισμό, επέκταση ή μετεγκατάσταση με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης ενισχύονται πράξεις που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με την εγκατάσταση εναλλακτικών μορφών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και επιχειρήσεις βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας, σε όλη την περιοχή παρέμβασης. Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν υφιστάμενες επιχειρήσεις για:
• εγκατάσταση συστημάτων εναλλακτικών / ανανεώσιμων μορφών ενέργειας
• ενεργειακή αναβάθμιση των κτιριακών εγκαταστάσεών τους
• εγκατάσταση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας και νερού
• συλλογή & ανακύκλωση αποβλήτων τροφίμων, βιο-αποβλήτων και αποβλήτων επιχειρήσεων
• δημιουργία κομπόστ από απόβλητα ελαιουργείων 2 φάσεων, ή γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα (κλαδιά, αλλοιωμένα προϊόντα, μαλλί προβάτων, απόβλητα τυροκομείων κ.λπ.).

Ειδικό βάρος θα δοθεί σε:

- εφαρμογή συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας σε ενεργοβόρες και υδροβόρες επιχειρήσεις μεταποίησης - τυποποίησης προϊόντων (ελαιοτριβεία, τυροκομεία, συσκευαστήρια οπωροκηπευτικών κ.λπ.) και βιοτεχνικές μονάδες (αγγειοπλαστεία κ.λπ.)
- εφαρμογή συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας και νερού σε τουριστικές επιχειρήσεις διαμονής και εστίασης με την εφαρμογή συστημάτων στάγδην άρδευσης και επαναχρησιμοποίησης νερού
- εφαρμογή πρακτικών κυκλικής οικονομίας από επιχειρήσεις μεταποίησης προϊόντων και αξιοποίηση υπολειμμάτων και αποβλήτων κ.α. για τη δημιουργία κομπόστ, ζωοτροφών κ.λπ.,
- εφαρμογή πρακτικών κυκλικής οικονομίας σε υποδομές διανυκτέρευσης, εστίασης για την αξιοποίηση των υπολειμμάτων φαγητού, του λαδιού, καθώς και των επαναχρησιμοποιούμενων υλικών (π.χ. η κομποστοποίηση, η προσφορά φαγητού που δεν έχει καταναλωθεί, η μετατροπή υπολειπόμενου φαγητού σε τροφή για ζώα κ.ά.)

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης με εξαίρεση τις ΔΚ Νέας Αλικαρνασσού (71010301) και ΤΚ Καλλιθέας (71010302).

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Φυσικά και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης το συνολικό επιλέξιμο κόστος θα ανέρχεται **μέχρι 300.000€ ή 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων**, λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης και θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»)** που δύναται να αφορούν σε:

- 02.06. Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης
- 02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- 03.01. Αγορά μη οικοδομημένης ή/και οικοδομημένης γης
- 03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλων χώρος
- 04.10. Μελέτες / έρευνες αγοράς
- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

Π3-77-4.1-2.2 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον δευτερογενή τομέα

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα του δευτερογενή τομέα της οικονομίας με στόχο κυρίως τη διασύνδεση των διαφορετικών κλάδων μεταξύ τους, τη διασύνδεση με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της περιοχής εφαρμογής του ΤΠ. Στην παρούσα υπο-παρέμβαση η πρόταση δύναται να υλοποιείται εκτός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υπο-παρέμβασης, ωστόσο οι ωφελούμενοι οφείλουν να προέρχονται αποκλειστικά από την περιοχή παρέμβασης.

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης. Οι σχετικές δαπάνες ενδεικτικά θα αφορούν σε πράξεις κατάρτισης/ επιμόρφωσης ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη στρατηγική του ΤΠ.

Για τους δικαιούχους, απαιτείται να υπάρχει εγκατάσταση εντός της οικείας Περιφέρειας, της περιοχής παρέμβασης και να δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής παρέμβασης.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης προβλέπεται η υλοποίηση **επιμορφωτικών προγραμμάτων (μέχρι 50 ωρών)** με στόχο την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών, με μέγιστη συμμετοχή είκοσι πέντε (25) ατόμων ανά πρόγραμμα, που θα απευθύνονται σε στοχευμένες κατηγορίες επιχειρήσεων, σε όλη την περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- επιχειρήσεις ΠΔΒ, φαρμακευτικών – καλλυντικών προϊόντων και τουρισμού (σε θέματα σχεδιασμού νέων προϊόντων, marketing, καινοτομίας, καναλιών πωλήσεων, e-shop, αξιοποίησης εγχώριας τουριστικής αγοράς, ψηφιακών δεξιοτήτων, συνεργασιών)
- επιχειρήσεις αγροδιατροφής (σε θέματα σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων προϊόντων – ατομικές συσκευασίες, έτοιμα γεύματα για ειδικές ομάδες πληθυσμού, καινοτομίας, μείωσης ρύπων, φιλοπεριβαλλοντικών συσκευασιών, κυκλικής οικονομίας, προώθησης, ψηφιακών δεξιοτήτων, συνεργασιών κ.λπ)

Στα εργαστήρια θα πραγματοποιείται η θεωρητική προσέγγιση του κάθε θέματος με ιδιαίτερη αναφορά σε ζητήματα που αφορούν στη σχέση της παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων που ενσωματώνουν τοπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά, στην εφαρμογή της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις μεταποίησης, εμπορίας και ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων. Τέλος, ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων φορέων, καθώς και στην ανάγκη δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών με στόχο την ανάπτυξη κοινών συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας των προϊόντων, κοινής προώθησης και κοινής εμπορικής πολιτικής.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

1. Στον χώρο της επιμόρφωσης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
2. Δεν είναι επιλέξιμες λοιπές πράξεις γενικής εκπαίδευσης / επιμόρφωσης που καλύπτονται από αντίστοιχες δράσεις τους ΕΓΤΑΑ ή λοιπών ταμείων ή υπηρεσιών.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης.

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Η ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ή φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

Καταρτιζόμενοι: Άνεργοι που προτίθενται να απασχοληθούν στον 2-γενή τομέα, αυτοαπασχολούμενοι και εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις ΠΔΒ, αγροδιατροφής και φαρμακευτικών - καλλυντικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Ο **μέγιστος προϋπολογισμός** των πράξεων της υπο-παρέμβασης καθορίζεται βάσει μελέτης απλοποιημένου κόστους και δεν μπορεί να ανέλθει άνω των **20.000€.**

Αντίστοιχα, οι δαπάνες της υπο-παρέμβασης θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»)** που δύναται να αφορούν σε:

- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου
- 04.34 Κατ' αποκοπή δαπάνες για εκπαίδευση και συνεργασία

Π3-77-4.1-2.3 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον τριτογενή τομέα

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην εκπαίδευση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα του τριτογενή τομέα της οικονομίας με στόχο κυρίως τη διασύνδεση του τριτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας, τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ενίσχυση της ποιότητας των τουριστικών κ.λπ. προϊόντων και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της περιοχής εφαρμογής του ΤΠ.

Για τις επιλέξιμες δαπάνες της υπο-παρέμβασης λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 5 της παρούσας πρόσκλησης. Οι σχετικές δαπάνες ενδεικτικά θα αφορούν σε πράξεις κατάρτισης/ επιμόρφωσης ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη στρατηγική του ΤΠ. Στο πλαίσιο της παρούσας υπο-παρέμβασης επιλέξιμη είναι και η

επιμόρφωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Στην παρούσα υπο-παρέμβαση η πρόταση δύναται να υλοποιείται εκτός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υπο-παρέμβασης, ωστόσο οι ωφελούμενοι οφείλουν να προέρχονται αποκλειστικά από την περιοχή παρέμβασης.

Για τους δικαιούχους, απαιτείται να υπάρχει εγκατάσταση εντός της οικείας Περιφέρειας, της περιοχής παρέμβασης και να δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής παρέμβασης.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης προβλέπεται η υλοποίηση **επιμορφωτικών προγραμμάτων (μέχρι 50 ώρες)** με στόχο την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών, με μέγιστη συμμετοχή εικοσιπέντε (25) ατόμων ανά πρόγραμμα, που θα απευθύνονται σε στοχευμένες κατηγορίες επιχειρήσεων, σε όλη την περιοχή παρέμβασης, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- οργάνωση μικρών τουριστικών μονάδων (σε θέματα ποιότητας υπηρεσιών, ηλεκτρονικής προώθησης-κρατήσεις μέσω διεθνών πλατφορμών τουρισμού, ψηφιακών δεξιοτήτων, συνεργασιών κ.λπ.).
- Ψηφιακές δεξιότητες τοπικού πληθυσμού (χρήση gov.gr, τραπεζικές συναλλαγές, ηλεκτρονική αλληλογραφία, διαδίκτυο, ηλεκτρονικές αγορές και πωλήσεις κ.λπ.).
- Ψηφιακές δεξιότητες σε **άτομα άνω των 55 ετών** (χρήση gov.gr, τραπεζικές συναλλαγές, ηλεκτρονική αλληλογραφία, διαδίκτυο, ηλεκτρονικές αγορές και πωλήσεις κ.λπ.).
- Ηλεκτρονικές πωλήσεις και αγορές (e-shop, συμμετοχή σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες, ηλεκτρονικές αξιολογήσεις, κοστολόγηση ηλεκτρονικών πωλήσεων, συστήματα πληρωμών κ.λπ.).
- Εκπαίδευση σε θέματα αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.
- Εκπαίδευση κοινωνικών φορέων και εθελοντικών ομάδων σε θέματα αντιμετώπισης κοινωνικών φαινομένων.

Στα εργαστήρια θα πραγματοποιείται η θεωρητική προσέγγιση του κάθε θέματος με ιδιαίτερη αναφορά σε ζητήματα που αφορούν στη σχέση της λειτουργίας των επιχειρήσεων με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών που ενσωματώνουν τοπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά, στην εφαρμογή της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις. Τέλος, ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και άλλων φορέων, καθώς και στην ανάγκη δημιουργίας συνεργατικών σχηματισμών με στόχο την ανάπτυξη κοινών συστημάτων διαχείρισης, κοινής προώθησης και κοινής εμπορικής πολιτικής.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

1. Στον χώρο της επιμόρφωσης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
2. Δεν είναι επιλέξιμες λοιπές πράξεις γενικής εκπαίδευσης / επιμόρφωσης που καλύπτονται από αντίστοιχες δράσεις τους ΕΓΤΑΑ ή λοιπών ταμείων ή υπηρεσιών.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης.

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Η ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ή φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού

ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

Καταρτιζόμενοι: Άνεργοι που προτίθενται να απασχοληθούν στον 3-γενή τομέα, αυτοαπασχολούμενοι και εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις τουρισμού, εμπορίου και παροχής υπηρεσιών, φορείς πολιτισμού, στελέχη Τ.Α., εθελοντικές ομάδες - τοπικός πληθυσμός.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Ο **μέγιστος προϋπολογισμός** των πράξεων της υπο-παρέμβασης καθορίζεται βάσει μελέτης απλοποιημένου κόστους και δεν μπορεί να ανέλθει άνω των **20.000€.** Αντίστοιχα, οι δαπάνες της υπο-παρέμβασης θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγό Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»)** που δύναται να αφορούν σε:

- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου
- 04.34 Κατ' αποκοπή δαπάνες για εκπαίδευση και συνεργασία

Π3-77-4.1-7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ μόνο επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται ή που θα δραστηριοποιηθούν στον τόπο παρέμβασης, ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων, με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και/ή εμπορία κοινών προϊόντων. **Δεν είναι επιλέξιμα σχήματα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν και λοιποί φορείς πλην επιχειρήσεων, όπως αναφέρονται ανωτέρω.** Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας είναι **τα πέντε (5) μέλη** και οι δυνητικοί δικαιούχοι θα πρέπει να αποτελούν τυπικές επιχειρηματικές μορφές.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Στο πλαίσιο της υπο-παρέμβασης ενισχύονται έργα για τη δημιουργία και την ενίσχυση συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων με στόχο την προώθηση της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, τη διασύνδεση της έρευνας-τεχνολογίας-καινοτομίας με την παραγωγή προϊόντων, και την ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται υπέρ του πολιτισμού, σε όλη την περιοχή παρέμβασης.

Ενδεικτικά μέσω της υπο- παρέμβασης μπορεί να ενισχυθεί η συνεργασία για την ενίσχυση και τη δημιουργία συμπλεγμάτων (clusters) και δικτύων επιχειρήσεων του **αγροδιατροφικού τομέα** (δίκτυο επιχειρήσεων μεταποίησης/τυποποίησης τυριού, λαδιού, μελιού) και του τομέα της **Πολιτιστικής Δημιουργικής Βιομηχανίας** (ΠΔΒ). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί:

- σε δίκτυα επιχειρήσεων που μεταποιούν προϊόντα βιολογικά, ολοκληρωμένης διαχείρισης, πιστοποιημένα κλπ
- στη δημιουργία κοινών υποδομών ελέγχου και παρακολούθησης ποιότητας (π.χ. χημικό εργαστήριο, εδαφολογικό εργαστήριο, ανάλυση ιχνηλασιμότητας, διατροφικής αξίας κλπ)
- στις κοινές ενέργειες προώθησης, όπως κοινά εκθετήρια – πωλητήρια, κοινό ηλεκτρονικό κατάστημα, συμμετοχή σε εκθέσεις, κοινές εκδηλώσεις, εφαρμογές για κινητά κλπ
- στη δημιουργία κοινού συστήματος προμηθειών, κρατήσεων και παρακολούθησης ποιότητας υπηρεσιών
- στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέουν τους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού με τον αγροδιατροφικό τομέα
- στην ύπαρξη καινοτόμων μεθόδων διαδικασιών / προϊόντων / υπηρεσιών
- σε δίκτυα που, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, μεριμνούν για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά μπορούν να χρηματοδοτηθούν: η σύσταση του δικτύου, η εμψύχωση των μελών, η εκπόνηση του επιχειρηματικού του σχεδίου, η εκπόνηση απαιτούμενων μελετών, η κατάρτιση των μελών του, οι λειτουργικές του δαπάνες, προωθητικές ενέργειες και η υλοποίηση δράσεων του επιχειρηματικού σχεδίου των clusters.

Ειδικοί όροι υπο-παρέμβασης:

Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας θα πρέπει να είναι πέντε (5) μέλη.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης.

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Σχήματα συνεργασίας από τοπικές επιχειρήσεις ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης καθορίζεται βάσει μελέτης απλοποιημένου κόστους σύμφωνα με το συνημμένο Οδηγό Απλοποιημένου Κόστους για την Εφαρμογή της Παρέμβασης Π3-77-4.1-7.1, για ενέργειες/δαπάνες που αφορούν αποκλειστικά στη σύσταση του συνεργατικού σχήματος, καθώς και στην προετοιμασία του σχεδίου δράσης.

Αν το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει και λοιπές ενέργειες/υποδομές, αυτές δύναται να είναι επιλέξιμες, αλλά με τους περιορισμούς και τους όρους της κατηγορίας δαπανών στην οποία εμπίπτουν οι ενέργειες αυτές. Οι επιπλέον ενέργειες / υποδομές που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης, εκτός από τις προβλεπόμενες στην παρούσα πρόσκληση, δύναται να ενισχύονται σε επόμενη φάση και κατόπιν έκδοσης νέας πρόσκλησης από την ΟΤΔ.

Αντίστοιχα, οι δαπάνες της υπο-παρέμβασης στην παρούσα πρόσκληση, θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»**) που δύναται να αφορούν σε:

- 04.12. Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου
- 04.34 Κατ' αποκοπή δαπάνες για εκπαίδευση και συνεργασία

Π3-77-4.1-7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών

Η πολιτική των έξυπνων χωριών «Smart Villages» αποτελεί μία νέα πολιτική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών. Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η συσπείρωση των τοπικών φορέων για την από κοινού αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων, μέσω δράσεων οι οποίες σχεδιάζονται με την «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτό επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην **ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος** με τη συμμετοχή τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσοτέρων προβλημάτων της περιοχής. Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική υποστήριξη, δεν μπορεί όμως να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος.

Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων. Για τη σύνταξη του σχεδίου δράσης θα πρέπει να έχει

ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκροών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα. Βασικό χαρακτηριστικό αποτελεί η **κοινωνική ή/και η τεχνολογική καινοτομία** και θα πρέπει να προβλέπει δράσεις όπως ευρυζωνικότητας, εξοικονόμησης ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, για την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και την άρση της κοινωνικής απομόνωσης.

Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας είναι τα τρία (3) μέλη και οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν να είναι και άτυπες επιχειρηματικές μορφές. Στις περιπτώσεις άτυπων μορφών συνεργασίας στο συμφωνητικό συνεργασίας απαιτείται η σαφής αποτύπωση των ενεργειών-δράσεων που αναλαμβάνει το κάθε μέλος, καθώς και τον προϋπολογισμό αυτών. Το κάθε μέλος-φορέας διατηρεί την ευθύνη εξολοκλήρου για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει και απορρέει από συμφωνητικό σύμπραξης/συνεργασίας.

Οι πράξεις που αφορούν στην υπο-παρέμβαση Π3-77-4.1-7.3 υποβάλλονται στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα στην υπο-παρέμβαση Π3-77-4.1-7.2/3. Για τις πράξεις που αφορούν στην υπο-παρέμβαση Π3-77-4.1-7.3 υποβάλλεται σχετικό ερώτημα στην ΕΥΕ ΠΑΑ από την ΟΤΔ, κατά την αξιολόγηση της πρότασης και πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης και είναι αρμοδιότητα της ΕΥΕ ΠΑΑ να καθορίσει σε ποια από τις δύο υπο-παρεμβάσεις η εν λόγω πράξη εντάσσεται.

Ποσοστό Επιχορήγησης: όπως εξειδικεύεται στον Πίνακα του Παραρτήματος ΙΙ.

Στόχος της υπο-παρέμβασης είναι:

Ενδεικτικά μπορούν να ενισχυθούν δράσεις που αφορούν σε συνεργασία για:

- την άρση της απομόνωσης των κατοίκων στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές,
- την προσέλκυση εργατών γης,
- παροχή εξ αποστάσεως υπηρεσιών υγείας, συμβουλευτικής, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (ηλικιωμένοι, εξαρτημένα άτομα, θύματα ενδοοικογενειακής βίας κλπ),
- για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας μέσω των ΑΠΕ ή της κυκλικής οικονομίας.

Πεδίο και γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής της υπο-παρέμβασης:

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τοπικού Προγράμματος, σύμφωνα με τον *πίνακα 1 «Περιοχή παρέμβασης Τ.Π. ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου»* της παρούσας πρόσκλησης.

Εν δυνάμει δικαιούχοι υπο-παρέμβασης:

Τοπικοί ιδιωτικοί φορείς, με τη δυνατότητα συμμετοχής και τοπικών δημόσιων φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσοτέρων προβλημάτων της περιοχής.

Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ της Αναπτυξιακής Ηρακλείου παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική στήριξη αλλά δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος.

Επιλέξιμες δαπάνες:

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης καθορίζεται βάσει μελέτης απλοποιημένου κόστους σύμφωνα με τον συνημμένο Οδηγό Απλοποιημένου Κόστους για την Εφαρμογή των Υπο-Παρεμβάσεων Π3-77-4.1-7.1, Π3-77-4.1-7.2, για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση του συνεργατικού σχήματος, καθώς και στην προετοιμασία του σχεδίου δράσης.

Αν το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει και λοιπές ενέργειες/υποδομές, αυτές δύναται να είναι επιλέξιμες, αλλά με τους περιορισμούς και τους όρους της κατηγορίας δαπανών στην οποία εμπίπτουν οι ενέργειες αυτές. Οι επιπλέον ενέργειες / υποδομές που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης, εκτός από τις προβλεπόμενες στην παρούσα πρόσκληση, δύναται να ενισχύονται σε επόμενη φάση και κατόπιν έκδοσης νέας πρόσκλησης από την ΟΤΔ. Αντίστοιχα, οι δαπάνες της υπο-παρέμβασης στην παρούσα πρόσκληση θα καλύπτουν δαπάνες (**σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 1.4 του συνημμένου «Οδηγός Υποβολή Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης**») που δύναται να αφορούν σε:

- 04.12 Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου
- 04.34 Κατ' αποκοπή δαπάνες για εκπαίδευση και συνεργασία

2. ΔΕΙΚΤΕΣ

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν σε κάθε προκηρυσσόμενη υπο-παρέμβαση, θα πρέπει να συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των παρακάτω δεικτών.

Πίνακας 2: Δείκτες αποτελέσματος

Δείκτες αποτελέσματος	Περιγραφή Δείκτη	Υπο-παρεμβάσεις που αφορά	Τρόπος Συμπλήρωσης
R.1	Βελτίωση των επιδόσεων μέσω της γνώσης και της καινοτομίας: Αριθμός ατόμων που επωφελούνται από συμβουλές, κατάρτιση, ή ανταλλαγή γνώσεων ή συμμετέχουν σε επιχειρησιακές ομάδες της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) που υποστηρίζονται από την ΚΓΠ, προκειμένου να ενισχυθούν οι βιώσιμες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, και κλιματικές επιδόσεις και οι επιδόσεις αποδοτικής χρήσης των πόρων	ΠΣ-77-4.1-2.2 ΠΣ-77-4.1-2.3 ΠΣ-77-4.1-7.1	Συμπληρώνεται από τον δικαιούχο (Μονάδα μέτρησης: Αριθμός ατόμων)
R.37	Ανάπτυξη και απασχόληση στις αγροτικές περιοχές: Νέες θέσεις εργασίας που λαμβάνουν στήριξη σε έργα της ΚΓΠ	ΠΣ-77-4.1-1.1 ΠΣ-77-4.1-1.2 ΠΣ-77-4.1-1.4 ΠΣ-77-4.1-1.5 ΠΣ-77-4.1-1.6 ΠΣ-77-4.1-1.7	Συμπληρώνεται από τον δικαιούχο (Μονάδα μέτρησης: Αριθμός Θέσεων Εργασίας (**σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης**)
R.39	Ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας: Αριθμός επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα της βιοοικονομίας που έχουν λάβει στήριξη της ΚΓΠ για την ανάπτυξή τους	ΠΣ-77-4.1-1.1 ΠΣ-77-4.1-1.2 ΠΣ-77-4.1-1.4 ΠΣ-77-4.1-1.5 ΠΣ-77-4.1-1.6 ΠΣ-77-4.1-1.7	Δεν απαιτείται ενέργεια από τον δικαιούχο

Δείκτες αποτελέσματος	Περιγραφή Δείκτη	Υπο-παρεμβάσεις που αφορά	Τρόπος Συμπλήρωσης
R.40	Έξυπνη μετάβαση της αγροτικής οικονομίας: Αριθμός στρατηγικών «έξυπνων χωριών» που λαμβάνουν στήριξη	Π3-77-4.1-7.3	Δεν απαιτείται ενέργεια από τον δικαιούχο

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

3.1 Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται **ενδεικτικά** σε **2.404.000,00€** και κατανέμεται κατά υπο-παρέμβαση ως ακολούθως:

Πίνακας ~~31~~: Ενδεικτική κατανομή δημόσιας δαπάνης

Α/Α	ΥΠΟ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΓΧΡΗΜ/ΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ (σε €)
(1)	(2)	(3)
1	**Π3-77-4.1-1.1:** Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων	690.000,00
2	**Π3-77-4.1-1.2:** Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή **μη** γεωργικών προϊόντων	300.000,00
3	**Π3-77-4.1-1.4:** Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση	180.000,00
4	**Π3-77-4.1-1.5:** Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	800.000,00
5	**Π3-77-4.1-1.6:** Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών	250.000,00
6	**Π3-77-4.1-1.7:** Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας	120.000,00
7	**Π3-77-4.1-2.2:** Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα	20.000,00
8	**Π3-77-4.1-2.3:** Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα	20.000,00
9	**Π3-77-4.1-7.1:** Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων	15.000,00
10	**Π3-77-4.1-7.3:** Έξυπνα χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	9.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ	**2.404.000,00**

3.2 Η ΟΤΔ (με σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ) δύναται να επικαιροποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης ή/και την κατανομή της ανά υπο-παρέμβαση ή και να προβεί σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δυνητικούς δικαιούχους μέσω της οικείας ιστοσελίδας του ΠΑΑ www.agrotikianaptixi.gr και της ΟΤΔ www.anher.gr.

4. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ

4.1 Οι επιλέξιμες δαπάνες καθορίζονται ανά υπο-παρέμβαση και είναι αυτές οι οποίες συνδέονται μόνο με άμεσο τρόπο με την υλοποίησης της κάθε πράξης.

Ως έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών θεωρείται η **01.01.2023.** Ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει τελικό αίτημα πληρωμής το αργότερο τρεις μήνες πριν τη λήξη της προγραμματικής περιόδου.

Δεν είναι επιλέξιμες οι πράξεις των οποίων το φυσικό αντικείμενο έχει ολοκληρωθεί πριν την υποβολή αίτησης στήριξης στην ΟΤΔ, ανεξάρτητα αν ο δυνητικός δικαιούχος έχει εκτελέσει ή όχι τις σχετικές πληρωμές. Στο πλαίσιο αυτό δεν είναι επιλέξιμες πράξεις και συνεπώς απορρίπτονται, πράξεις που το υπολειπόμενο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο ανέρχεται σε ποσοστό κάτω του 10% του αιτούμενου προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης. Επιπροσθέτως, για πράξεις που αφορούν σε ίδρυση, αυτές δεν είναι επιλέξιμες αν έχει εκδοθεί η σχετική άδεια λειτουργίας ή άλλο αποδεικτικό από το οποίο προκύπτει η λειτουργία της επένδυσης.

4.2 Οι επιλέξιμες δαπάνες και οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στο άρθρο 9 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και στη με αρ. πρωτ. 3506/18-12-2023 (Β΄ 7144) Απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εξειδικεύονται στη σχετική εγκύκλιο.

Αρμόδιος Φορέας (Ενδιάμεσος Φορέας) για την εξέταση της επιλεξιμότητας των δαπανών κάθε αίτησης στήριξης είναι η ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ και όταν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων ή η ΕΥΔ της Περιφέρειας Κρήτης ή η ΕΥΕ ΠΑΑ, κατά περίπτωση.

4.3 Ο δικαιούχος οφείλει να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης, ενώ η ολοκλήρωση της πράξης διενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης, και την διαδικασία Ι.4.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύουν.

4.4 Για τις υπο-παρεμβάσεις που υλοποιούνται με νομική βάση τον Καν.(ΕΕ) 2023/2831 δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση δραστηριότητες με ΚΑΔ τον τομέων 01 και 03.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

Ως προς τους κανόνες επιλεξιμότητας ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 9 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης.

Ειδικότερα, επί ποινή αποκλεισμού, τα έργα θα πρέπει:

1. να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο,
2. να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής καθώς και στην επίτευξη δεικτών και των ιεραρχημένων αναγκών των τοπικών προγραμμάτων,
3. να είναι σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΣΣ ΚΑΠ σχετικά με την παρέμβαση LEADER,
4. να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής,
5. να επαληθεύουν το εύλογο κόστος των υποβληθεισών δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14Γ της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης,

6. να λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και να γίνεται εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη για την επένδυση νομοθεσία, όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον,
7. να διασφαλίζουν τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και να αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλετικής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού,
8. να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ανάλογα με τη φύση της πράξης,
9. να διασφαλίζεται ότι δεν έχουν χρηματοδοτηθεί ή/και δεν χρηματοδοτούνται από άλλα εθνικά ή/και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο,
10. να λαμβάνουν υπόψη την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο,
11. για τις πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις καταλυμάτων – υποδομών διανυκτέρευσης επισκεπτών **να διαθέτουν οικοδομική άδεια** και να υλοποιούνται σε χαρακτηρισμένες **ορεινές περιοχές** (σύμφωνα με τον χαρακτηρισμό των περιοχών στο ΣΣ ΚΑΠ ή/και σε νησιωτικές περιοχές κάτω των 3.500 κατοίκων με βάση τα στοιχεία της επικυρωμένης γενικής απογραφής πληθυσμού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Απόφαση 11247/28-12-2012 «Αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού – κατοίκων 2011» (Β’ 3465),
12. να έχουν ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα,
13. σε περίπτωση που η προτεινόμενη αίτηση στήριξης υλοποιείται σε περισσότερους του ενός τόπου, αυτοί οφείλουν να βρίσκονται εντός των επιλέξιμων γεωγραφικών περιοχών εφαρμογής της υπο-παρέμβασης του συγκεκριμένου τοπικού προγράμματος και επιπροσθέτως για τις περιοχές υλοποίησης να μην μεταβάλλεται το ποσοστό ενίσχυσης.
14. να μην υπάρχουν ενέργειες που δημιουργούν τεχνικές συνθήκες παραβίασης των όρων και των κριτηρίων ένταξης.
15. Για τις ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας ο δικαιούχος οφείλει να τηρεί τους κανόνες όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831.

5. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

5.1 Η ενίσχυση χορηγείται στον δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των ενισχυόμενων πράξεων ανά υπο-παρέμβαση καθορίζεται στο Κεφάλαιο 1 της παρούσας.

Κάθε δυνητικός δικαιούχος μπορεί να υποβάλει αίτηση στήριξης για μια πράξη με συνολικό προϋπολογισμό στα χρηματικά όρια του Κεφαλαίου 1 της παρούσας και του Τοπικού Προγράμματος, ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη μιας πράξης αποτελεί η διαθεσιμότητα των πόρων της πρόσκλησης.

Για πράξεις που περιλαμβάνουν κτηριακές εργασίες ή αφορούν σε εκπαίδευση, σύσταση συνεργατικού σχήματος και εκπόνηση σχεδίου δράσης εφαρμόζονται οι όροι των συνημμένων Οδηγών απλοποιημένου κόστους, όπου τα επιλέξιμα ποσά των πράξεων ή των

επιμέρους δαπανών αυτών, διαμορφώνονται βάσει των στοιχείων των κατά περίπτωση οδηγών οι οποίες παρατίθενται ως συνημμένα της παρούσας.

Στις περιπτώσεις επιλέξιμων δαπανών που δεν περιλαμβάνονται στους Οδηγούς, καθώς και για τις λοιπές δαπάνες, απαιτείται η απόδειξη του εύλογου κόστους σύμφωνα με τις σχετικές παραγράφους του άρθρου 14Γ της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης. Ειδικότερα, **οι προσκομιζόμενες προσφορές θα πρέπει να είναι πλήρεις, ανεξάρτητες και συγκρίσιμες. Κατά την έννοια αυτή θα πρέπει να είναι αναλυτικές, να περιλαμβάνουν όλες τις απαιτούμενες λεπτομέρειες/ τεχνικά χαρακτηριστικά, να προέρχονται από μη συνεργαζόμενες / συνδεδεμένες εταιρείες και να περιλαμβάνουν ομοειδείς συγκρίσιμες δαπάνες**.

Ο προϋπολογισμός της πράξης που διαμορφώνεται με το πέρας της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, αποτελεί τον εγκεκριμένο συνολικό προϋπολογισμό αυτής. Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση του επιχορηγούμενου συνολικού προϋπολογισμού και της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης του έργου.

5.2 Η **ιδιωτική συμμετοχή** της κάθε πράξης αποτελεί την διαφορά της δημόσιας δαπάνης από το συνολικό προϋπολογισμό αυτής.

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή δάνειο ή συνδυασμό αυτών. Ωστόσο, το ποσοστό των ίδιων πόρων (καταθέσεις, μετοχές, ομόλογα κλπ) θα πρέπει να είναι **τουλάχιστον το 20%** του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από χρηματοδοτικά εργαλεία συγχρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Διαθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

α) οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις,

β) πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με τα χρηματοδοτικά εργαλεία,

γ) πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης,

δ) μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου μαζί με την επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου),

ε) οι επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του Μέτρου δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία,

στ) τα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το ΑΙΕ αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων.

Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο, είτε με την απόδειξη κατοχής άλλου άμεσα ρευστοποιήσιμου τίτλου, όπως μετοχές και ομόλογα.

Το ποσό της δημόσιας δαπάνης δεν εκχωρείται σε τρίτους.

Η τεκμηρίωση της ιδιωτικής συμμετοχής εξειδικεύεται στο συνημμένο της παρούσας «Οδηγό Υποβολής-Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης».

5.3 Απαιτείται η τήρηση των όρων του θεσμικού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων. Αναλυτικότερα όταν χορηγείται ενίσχυση με βάση τον Καν. Ε.Ε. 2831/2023 τότε θα πρέπει να τηρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

Ο Καν. 2023/2831 δεν εφαρμόζεται**:**

α) στις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,

β) στις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,

γ) στις ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

δ) στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

i. όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
ii. όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

ε) Στις ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες επιχειρήσεων που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.

στ) Στις ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί των εισαγόμενων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που υποβάλουν πρόταση στη Δράση για επιλέξιμη δραστηριότητα και παράλληλα δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α), β) ή γ), δ) ο Κανονισμός ΕΕ 2023/2831 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιλέξιμες δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται με τη χρήση κατάλληλων μέσων **ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών**, ώστε οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831 δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ήσσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του Κανονισμού ΕΕ 2023/2831.

Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του εννόμου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (De Minimis) που έχει λάβει στο παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, πρέπει να μην υπερβαίνει το ποσό των €300.000 σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών. (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Όταν σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του Κανονισμού.

Επισημαίνεται ότι (άρθρο 2, παρ. 2 του ΕΚ 2023/2831):

Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση άμεσα ή έμμεσα βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας,

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση».

Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον τυχόν νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το όριο των 300.000,00 ευρώ. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες. (ΕΚ 2023/2831, άρθρο 3, παρ. 9).

Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης. **Απαγορεύεται η σώρευση** ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

Πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, το οικείο κράτος μέλος φροντίζει επίσης να λάβει από την αποδέκτρια επιχείρηση δήλωση, σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή, για οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας την οποία έλαβε η οικεία επιχείρηση βάσει του παρόντος κανονισμού ή άλλων κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατά την τελευταία τριετία (υπολογιζόμενη σε κυλιόμενη βάση, ημερολογιακά).

Στο στάδιο της αξιολόγησης διενεργείται **έλεγχος σώρευσης**, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ), το οποίο λειτουργεί ως Εθνικό Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας, από την 1η Ιανουαρίου 2026, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 217542 ΕΞ 2025/12-12-2025 ΚΥΑ. Ο έλεγχος σώρευσης βασίζεται στα στοιχεία του ΠΣΚΚΕΗΣ για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, που έχει λάβει η ενιαία επιχείρηση μέχρι και την

ορισθείσα ημερομηνία ελέγχου σώρευσης και από τα στοιχεία που δηλώνονται από την επιχείρηση στην αίτηση ενίσχυσης (και τη σχετική υπεύθυνη δήλωση) στο ΟΠΣΚΕ. Τα στοιχεία έρχονται διαλειτουργικά από το ΠΣΣΚΕΗΣ και ο δυνητικός δικαιούχος υποχρεούται να δηλώσει όλες τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, για τις οποίες η ενιαία επιχείρηση έχει λάβει έννομο δικαίωμα, κατά τα 3 προηγούμενα έτη ή τυχόν αιτήσεις που έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο δράσεων που χορηγούν ενισχύσεις ήσσονος σημασίας και είναι σε στάδιο Αξιολόγησης. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας για τις οποίες η ενιαία επιχείρηση έχει λάβει έννομο δικαίωμα κατά την τελευταία τριετία, συμπεριλαμβανομένης της αιτούμενης ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, **δε θα πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 300.000€** ή το εκάστοτε ισχύον όριο του Κανονισμού (για κάθε νέα χορήγηση λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκαν κατά τα προηγούμενα 3 έτη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). **Ο έλεγχος σώρευσης διενεργείται και πριν την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης (προενταξιακός έλεγχος). Εφόσον το αποτέλεσμα του ελέγχου υποδείξει υπέρβαση του ορίου που θέτει ο κανονισμός 2831/2023 (De Minimis), η αίτηση κρίνεται απορριπτέα.**

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

i. Όσοι δικαιούχοι δεν έχουν ΑΦΜ ή δεν έχουν κάνει έναρξη δραστηριότητας (ατομικές επιχειρήσεις) κατά την χρονική στιγμή χορήγησης της ενίσχυσης, υποχρεούνται **εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών** από την λήψη ΑΦΜ ή την έναρξη δραστηριότητας (για τις ατομικές επιχειρήσεις) να δηλώσουν στο ΟΠΣΚΕ τον ΑΦΜ, τις συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις καθώς και τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν λάβει σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (δικαιούχος μαζί με τις συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις) προκειμένου να δύναται ο Φορέας Χορήγησης να προβεί σε έλεγχο σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας και να δηλώσει τις ενισχύσεις αυτές στο ΠΣΣΚΕΗΣ εντός 20 εργάσιμων ημερών όπως υποχρεούται δυνάμει του άρ. 6 παρ. 2 του Καν. ΕΕ 2831/2023.

ii. Όσοι δικαιούχοι δεν είχαν ΑΦΜ ή δεν είχαν κάνει έναρξη δραστηριότητας (ατομικές επιχειρήσεις) κατά την χρονική στιγμή της υποβολής αίτησης αλλά πήραν ΑΦΜ ή έκαναν έναρξη δραστηριότητας (ατομικές επιχειρήσεις) πριν την χρονική στιγμή χορήγησης της ενίσχυσης, υποχρεούνται **εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών** από την κοινοποίηση του αποτελέσματος έγκρισης να δηλώσουν στο ΟΠΣΚΕ τον ΑΦΜ, τις συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις καθώς και τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν λάβει σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (δικαιούχος μαζί με τις συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις) προκειμένου να δύναται ο Φορέας Χορήγησης να προβεί σε έλεγχο σώρευσης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας και να δηλώσει τις ενισχύσεις αυτές στο ΠΣΣΚΕΗΣ εντός 20 εργάσιμων ημερών όπως υποχρεούται δυνάμει του άρ. 6 παρ. 2 του Καν. ΕΕ 2831/2023.

Η δήλωση των ανωτέρω στο ΟΠΣΚΕ γίνεται από τη λειτουργία απόδοσης ΑΦΜ στον Υπό Σύσταση Δικαιούχο, που δημιουργήθηκε κατά την αίτηση χρηματοδότησης αξιοποιώντας την σχετική διαλειτουργικότητα με την ΑΑΔΕ ενημερώνοντας το προφίλ τους με τα διαθέσιμα πεδία. Επιπλέον, οι φορείς υποχρεούνται να επικαιροποιήσουν την καρτέλα «Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» στο ΟΠΣΚΕ, στην οποία καταγράφονται οι ενισχύσεις, που έχουν ληφθεί τόσο από τη δικαιούχο της ενίσχυσης επιχείρηση όσο και από τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις, προκειμένου να ελεγχθεί η σώρευση ενισχύσεων βάσει των επικαιροποιημένων στοιχείων της επιχείρησης μετά την απόδοση ΑΦΜ.

Εφόσον διαπιστωθεί υπέρβαση των ορίων σώρευσης, εκκινείται η διαδικασία απένταξης του δικαιούχου.

6. ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

6.1 Η αίτηση στήριξης (αίτηση χρηματοδότησης) υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος ΟΠΣΚΕ (https://app.opske.gr), από τον δυνητικό δικαιούχο συνοδευόμενη από την Αναλυτική Περιγραφή Πρότασης - Υπεύθυνη Δήλωση και το σύνολο

των δικαιολογητικών που απαιτούνται ανά υπο-παρέμβαση. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται ο δυνητικός δικαιούχος ή ο συντονιστής του αν πρόκειται για υπό σύσταση να συνδεθεί στο πληροφοριακό σύστημα με τους προσωπικούς κωδικούς ΑΑΔΕ, σύμφωνα με το «Εγχειρίδιο Υποβολής Αίτησης Στήριξης Παρέμβασης Π3-77-4.1 για πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα/ εκπαίδευσης/ συνεργασίας». Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δεν είναι αποδεκτή η υποβολή αίτησης στήριξης σε φυσικό φάκελο.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησής, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων	Λήξη υποβολής αιτήσεων
12/11/2026 και ώρα 13:00	**27/01/2027 και ώρα 15:00**

Η ΟΤΔ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των έργων. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ.

Οι δικαιούχοι πραγματοποιούν είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet και ορίζουν Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πράξης (έργου) για τη συγκεκριμένη δράση στο Προφίλ τους. Ο Συντονιστής πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ.

Για τις υπό σύσταση επιχειρήσεις η αίτηση στήριξης υποβάλλεται από τον Συντονιστή για λογαριασμό τους. Ο Συντονιστής πραγματοποιεί είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους δικούς του κωδικούς TaxisNet, ορίζει υπο-παρέμβαση και, μέσω της επιλογής «προσθήκη δικαιούχου», δημιουργεί την βασική καρτέλα στοιχείων για την υπό σύσταση επιχείρηση.

Στην περίπτωση του **συνεργατικού σχήματος** της υπο-παρέμβασης Π3-77-4.1-7.3, όπου ο δικαιούχος είναι άτυπο σχήμα, οι εταίροι του συνεργατικού σχήματος πραγματοποιούν είσοδο στο ΟΠΣΚΕ και ορίζουν ο καθένας ξεχωριστά Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πράξης (έργου) για τη συγκεκριμένη δράση στο Προφίλ τους. Για κάθε πρόταση με συνεργατικό σχήμα ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο ως Συντονιστής ΟΠΣΚΕ του Έργου.

Ο Συντονιστής σε συνεργασία με τον υπεύθυνο του έργου και τον οικονομικό υπεύθυνο της επιχείρησης διαχειρίζεται το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών του έργου από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση του, για λογαριασμό των Δικαιούχων. Επίσης ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ του έργου ενημερώνεται ηλεκτρονικά για όλες τις διαδικασίες που αφορούν στην πορεία του έργου.

Ως Συντονιστής/ές ΟΠΣΚΕ πράξης (έργου) μπορούν να οριστούν και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα του Δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής) που διαθέτουν ελληνικό ΑΦΜ και είναι χρήστες του ΟΠΣΚΕ.

Η ορθή επιλογή της υπο-παρέμβασης αποτελεί ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου καθώς αποτελεί πρωταρχικό στοιχείο υποβολής και συνδέεται με όλο τον σχεδιασμό της πρότασης.

Σε περίπτωση υποβολής της αίτησης στήριξης σε λάθος υπο–παρέμβαση η αίτηση στήριξης απορρίπτεται, καθώς δεν είναι επιτρεπτή η μεταβολή της επιλογής της υπο-παρέμβασης.

Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, ο δυνητικός δικαιούχος της πράξης υποχρεούται σωρευτικά:

- να συμπληρώσει στο ΟΠΣΚΕ τα απαιτούμενα πεδία,
- να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στον ***«Οδηγό Υποβολής-Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»***

- να επισυνάψει την μελέτη βιωσιμότητας
- να οριστικοποιήσει την αίτηση ώστε αυτή να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Κάθε αίτηση στήριξης, λαμβάνει ενάριθμο κωδικό κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ και με την εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της, λαμβάνει αυτόματα σχετική χρονοσήμανση στο ΟΠΣΚΕ (ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης). Οι αιτήσεις στήριξης στο ΟΠΣΚΕ πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένες, καθώς σε διαφορετική περίπτωση δεν είναι δυνατή η οριστική υποβολή της αίτησης. Αιτήσεις που δεν υποβάλλονται και οριστικοποιούνται ηλεκτρονικά δεν δύνανται να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο αξιολόγησης.

Η αίτηση στήριξης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α΄ 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Επιτρέπεται η επανεπεξεργασία οριστικοποιημένης ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης από τον δυνητικό Δικαιούχο με την προϋπόθεση να μην έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των επενδυτικών σχεδίων στο ΟΠΣΚΕ. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτηση στήριξης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/ τροποποίηση.

Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτησης στήριξής τους. Για το σκοπό αυτό ακολουθούν τη διαδικασία που προβλέπεται, κατά περίπτωση, στο ΟΠΣΚΕ.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των επενδυτικών σχεδίων. Μετά τη λήξη της καταληκτικής ημερομηνίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή αίτησης χρηματοδότησης.

Αιτήσεις που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά δεν θα αξιολογούνται. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της αίτησης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική- οριστική υποβολή. Αιτήσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα αξιολογούνται.

Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων στήριξης δεν μπορεί να είναι μικρότερη των **60 ημερών** από την πρώτη δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Κατ' εξαίρεση μπορεί να ορισθεί ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μικρότερη των εξήντα (60) ημερών από την πρώτη δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τις περιοχές που έχουν πληγεί πρόσφατα από φυσικές καταστροφές (περίοδος εμφάνισης γεγονότος μικρότερη των δύο ετών).

Επιτρέπεται η κατάθεση μόνο μίας αίτησης στήριξης ανά ΑΦΜ ανά υπο-παρέμβαση, στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης ανά Τοπικό Πρόγραμμα, με τις εξαιρέσεις που ορίζονται στο **άρθρο 13** της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης. Σε περίπτωση παράβασης του συγκεκριμένου όρου απορρίπτεται το σύνολο των σχετικών αιτήσεων.

Δεν επιτρέπεται η υποβολή αιτήσεων στήριξης σε διαφορετικά Τοπικά Προγράμματα για την ίδια υπο-παρέμβαση, με το ίδιο ΑΦΜ, στο πλαίσιο του ίδιου κύκλου προσκλήσεων, με εξαίρεση τους εταίρους των συνεργατικών σχημάτων της υπο-παρέμβασης Π3-77-4.1-7.3. Σε περίπτωση παράβασης του συγκεκριμένου όρου απορρίπτεται το σύνολο των σχετικών αιτήσεων.

Κατά τα λοιπά, αναφορικά με την υποβολή των αιτήσεων στήριξης, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης.

Το σύνολο των απαραίτητων ανά υπο-παρέμβαση δικαιολογητικών αναφέρονται στο συνημμένο της παρούσας πρόσκλησης *«Οδηγός Υποβολής- Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης».*

6.2 Ειδικότερα, **η ηλεκτρονική υποβολή** της αίτησης στήριξης **στο ΟΠΣΚΕ**, περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

i. Καταχωρήσεις των σχετικών πεδίων Αίτησης Στήριξης (ηλεκτρονική υποβολή στο ΟΠΣΚΕ),

ii. Συμπλήρωση των υποδειγμάτων *«Αναλυτική Περιγραφή Πρόταση» και «Υπεύθυνη Δήλωση Υποψήφιου Δικαιούχου»,* καθώς και των απαιτούμενων υπεύθυνων δηλώσεων ανά υπο-παρέμβαση, βάσει των υποδειγμάτων του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ.Α.

iii. Συμπλήρωση υποδείγματος μελέτης βιωσιμότητας

iv. Καταχώριση λοιπών δικαιολογητικών (βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής και ανάλογα με το είδος της πράξης).

Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στο ΟΠΣΚΕ, η πληρότητα των αναρτώμενων δικαιολογητικών και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση της αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των αιτούντων.

Διευκρινίζεται ότι μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ με άλλες βάσεις δεδομένων του Δημοσίου (όπως της ΑΑΔΕ) τα αντίστοιχα επιμέρους πεδία του ΟΠΣΚΕ (πχ ΚΑΔ, Κύκλος Εργασιών, κ.α.) θα εμφανίζονται αυτομάτως προσυμπληρωμένα και δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης. Αποκλειστική και ακέραια την ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση χωρίς δυνατότητα επεξεργασίας εκ μέρους του Δικαιούχου. Σε περίπτωση τροποποίησης των ανωτέρω στοιχείων κατά την περίοδο επεξεργασίας - υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, χωρίς οι τροποποιήσεις αυτές να έχουν αποτυπωθεί στην ηλεκτρονική αίτηση μέσω της διαλειτουργικότητας, ή σε περίπτωση τροποποίησης τους μετά την τελική οριστικοποίηση της αίτησης, τα νέα στοιχεία δε θα λαμβάνονται υπόψη σε κανένα από τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης (επιλεξιμότητα – ενστάσεις).

Σε περίπτωση που από τα ληφθέντα στοιχεία από λοιπές βάσεις δεδομένων του Δημοσίου προκύπτει μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, δεν θα είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

Η υποβολή αίτησης στήριξης στην υπο-παρέμβαση **συνιστά εξουσιοδότηση** προς την ΟΤΔ/ τον αρμόδιο ΕΦ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-ΝΑΤ, κ.α.), καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της δράσης (ενδεικτικά: αυτόματη προσυμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της υπο-παρέμβασης.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει.

Σημειώνεται, ότι **αν έχουν εκτελεστεί εργασίες πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης**, συνυποβάλλεται αποδεικτικό υλικό (φωτογραφικό υλικό, παραστατικά τιμολόγησης κ.λπ.) που αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση και το συντομότερο δυνατόν, πραγματοποιείται από τον αρμόδιο ΕΦ επιτόπια επίσκεψη στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης του έργου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ΕΦ υποχρεούται να συμπεριλάβει στην έκθεση αυτοψίας και αναλυτική αποτύπωση των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί.

Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα:

1. στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται) και
2. στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που ο ίδιος έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει,

επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της ηλεκτρονικής του δ/νσης και η ενημέρωση του ΕΦ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν με την υποβολή της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης να υποβάλουν ταυτοχρόνως στο ΟΠΣΚΕ όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά – κατά περίπτωση - του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ.Α, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.Β και στον *«Οδηγό Υποβολής- Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης»,* **σε μη επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή αρχείου.**

Η ανάρτηση των δικαιολογητικών πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙ.Β.3 *«Εγχειρίδιο Υποβολής Αίτησης Στήριξης Παρέμβασης Π3-77-4.1 για πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα/ εκπαίδευσης/ συνεργασίας».*

Το σύνολο των δικαιολογητικών που θα επισυναφθούν θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 MB. Εξαίρεση αποτελεί η επισύναψη των αρχείων του αιτούμενου προϋπολογισμού και της μελέτης βιωσιμότητας το οποίο μπορεί να είναι σε μορφή xls. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης. Συμπιεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται, τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (ΑΑΔΕ, κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία.

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ και η αξιολόγηση είναι **συγκριτική** σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14, 14Α, 14Β και 14Γ της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.2.3 του ΣΔΕ.

Παράλληλα, διενεργείται **διασταυρωτικός έλεγχος με χρήση του εργαλείου ARACHNE**, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 59 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, καθώς και του «Οδηγού για διαχείριση προειδοποιητικών σημαδιών (red flags) κατά την αξιολόγηση και υλοποίηση πράξεων της Π3-77-4.1

του ΣΣ ΚΑΠ» (βλ. Παράρτημα ΙΙΙ.Β.9) Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στην πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης, απάτης και σύγκρουσης συμφερόντων.

7.1. Όργανα αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης ορίζονται εισηγητής/εισηγητές αξιολόγησης ανά αίτηση στήριξης. Ειδικότερα, με απόφαση της ΕΔΠ ορίζονται τα αρμόδια όργανα αξιολόγησης, ενώ στις περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, η αξιολόγηση διενεργείται από στελέχη του αρμόδιου ΕΦ, κατά περίπτωση. Στην απόφαση του αρμόδιου ΕΦ πέραν του ορισμού των οργάνων αξιολόγησης, προσδιορίζονται οι αρμοδιότητές τους καθώς και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται. Το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης υποβάλλει την εισήγησή του προς έγκριση στο αρμόδιο αποφασιστικό όργανο/προϊστάμενο του ΕΦ, το οποίο μπορεί, τεκμηριώνοντας τους λόγους, να διαφοροποιηθεί από την εισήγηση. Ο εισηγητής/εισηγητές της αξιολόγησης α) δεν πρέπει να ταυτίζεται/ονται με το συντάκτη του επενδυτικού σχεδίου β) δεν πρέπει να συνδέεται/ονται με κανένα τρόπο με το επενδυτικό σχέδιο και γ) δεν έχει/έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην αξιολόγηση ενστάσεων, ούτε στην παρακολούθηση ως όργανα ελέγχου και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των πράξεων που αξιολόγησαν.

7.2 Διοικητικός Έλεγχος Αίτησης Στήριξης – Ένταξη Πράξεων

Η αξιολόγηση όλων των αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται σε ένα στάδιο. Ο εισηγητής/εισηγητές της αξιολόγησης προβαίνουν στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων και η εγκεκριμένη εισήγηση συνιστά την αξιολόγηση της πρότασης.

Κάθε αίτηση στήριξης ελέγχεται στο σύνολό της κυρίως ως προς:

1. την εμπρόθεσμη υποβολής της αίτησης στήριξης και της πληρότητας αυτής,
2. την επιλεξιμότητα του δικαιούχου και την πλήρωση των όρων και προϋποθέσεων του εφαρμοζόμενου Κανονισμού Κρατικών Ενισχύσεων,
3. την τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη,
4. τη βαθμολόγηση των κριτηρίων επιλογής,
5. την επιλεξιμότητα των δαπανών της πράξης,
6. την κατηγοριοποίηση και το χαρακτηρισμό των δαπανών,
7. την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους των υποβληθεισών δαπανών, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης. Από τον έλεγχο του «εύλογου κόστους» εξαιρούνται οι δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου 14Γ της υπ.αριθμ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης,
8. την τήρηση όλων των όρων και προϋποθέσεων του καθεστώτος de minimis μέσω της υποβαλλόμενης υπεύθυνης δήλωσης, μέσω ελέγχου από την ιστοσελίδα www.sorefsis.gr, καθώς και όλων των στοιχείων και δικαιολογητικών,
9. την αποφυγή δημιουργίας τεχνητών συνθηκών ένταξης,
10. την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης σε πολλαπλά, δυνητικά παρόμοια, ή ακόμη και δυνητικά επικαλυπτόμενα έργα, συγχρηματοδοτούμενα από άλλη ενωσιακή και εθνική χρηματοδότηση.

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου δύναται να ζητηθεί, η υποβολή στοιχείων και διευκρινήσεων **εντός επτά (7) ημερολογιακών ημερών** (κριτήριο αποκλεισμού) από την κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου στον δυνητικό δικαιούχο.

Ο αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) έχει την δυνατότητα να ζητήσει, σε πρωτότυπη μορφή, οποιοδήποτε δικαιολογητικό υποβλήθηκε με την αίτηση στήριξης, εκτός των περιπτώσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, καθώς και τυχόν διευκρινίσεις. Επίσης, μπορεί να ζητήσει σχέδια ή άλλα δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή, στην μορφή αρχείου που παρήχθησαν. Το όργανο αξιολόγησης απαιτείται να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ την εξωσυστημική επικοινωνία και τα έγγραφα που προκύπτουν, για την τήρηση της ιστορικότητας.

Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων διενεργείται έλεγχος τήρησης των κριτηρίων επιλεξιμότητας και πλήρωσης των όρων και προϋποθέσεων του εφαρμοζόμενου θεσμικού πλαισίου και του Κανονισμού Κρατικών Ενισχύσεων, καθώς και βαθμολόγηση αυτών βάσει των ορισμένων στην παρούσα πρόσκληση κριτηρίων επιλογής. Κάθε πρόταση για να είναι παραδεκτή θα πρέπει να καλύπτει το σύνολο των κριτηρίων επιλεξιμότητας, καθώς και να λάβει βαθμολογία μεγαλύτερη από την ελάχιστη, όπως αυτή ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση. Σε περίπτωση ισοβαθμίας η σειρά κατάταξης των προτάσεων διαμορφώνεται βάσει της βαθμολογίας του/των κριτηρίου/ων επιλογής με την μεγαλύτερη βαρύτητα. Ως εκ τούτου σε δύο προτάσεις που λαμβάνουν την ίδια βαθμολογία, η πρόταση με την υψηλότερη βαθμολογία στο/α κριτήριο/α με την μεγαλύτερη βαρύτητα λαμβάνει και υψηλότερη θέση στην κατάταξη.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης εγκρίνονται από το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο / προϊστάμενο του ΕΦ, που εκδίδει σχετική απόφαση/αποφάσεις.

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του συνόλου των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης, διενεργείται προενταξιακός έλεγχος μέσω ΟΠΣΚΕ, κατά τον οποίο εξετάζεται η τήρηση τον όρων του καν. (ΕΕ) 2023/2831. Ο έλεγχος διενεργείται για όλες τις αιτήσεις συμπεριλαμβανομένων και των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στην υπο-παρέμβαση Π3-77-4.1- 1.1 με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. (ΕΕ)2021/2115, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη στις αιτήσεις αυτές το αποτέλεσμα του ελέγχου.

Οι πράξεις οι οποίες δύναται να ενταχθούν είναι μόνο αυτές που είναι παραδεκτές, αξιολογούνται θετικά κατά τον προενταξιακό έλεγχο και επαρκεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός βάσει και της βαθμολογίας που έλαβαν.

Η ΟΤΔ, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν μεταβολή των πόρων των υπο-παρεμβάσεων της πρόσκλησης, καταρτίζει πίνακα αποτελεσμάτων με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, ο οποίος περιλαμβάνει όλες τις παραδεκτές και μη παραδεκτές αιτήσεις, βάσει των διαθέσιμων πιστώσεων. Σε περιπτώσεις που η αξιολόγηση έχει διενεργηθεί από άλλο ΕΦ λόγω σύγκρουσης συμφερόντων, η ΟΤΔ συγκεντρώνει το σύνολο των αποτελεσμάτων αξιολόγησης από τους κατά περίπτωση αρμόδιους ΕΦ και εκδίδει έγγραφο που περιλαμβάνει τον ενιαίο πίνακα αποτελεσμάτων.

Στη συνέχεια τα αποτελέσματα αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ και καθορίζεται η κατάσταση της κάθε πράξης, ως **«Έγκριση- Χρηματοδότηση», «Έγκριση – Μη Χρηματοδότηση λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού», ή «Απόρριψη – Μη Χρηματοδότηση λόγω απόρριψης»,** όπως αποτυπώνεται στον παραπάνω πίνακα.

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχουν δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως χρήστες του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορούν να επικαιροποιούν / επιβεβαιώνουν εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχουν ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για το πόρισμα αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής τους.

Για τις αιτήσεις στήριξης που αξιολογήθηκαν ως εγκεκριμένες και χρηματοδοτούμενες, η ημερομηνία αποστολής της ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Ο ενιαίος πίνακας αποτελεσμάτων δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ (www.anher.gr).

Έκδοση Απόφασης Ένταξης

Ο αρμόδιος ΕΦ εκδίδει άμεσα Απόφαση Ένταξης των επιλέξιμων πράξεων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.2.4 του ΣΔΕ. Η Απόφαση Ένταξης αποστέλλεται στους δικαιούχους, με ευθύνη του αρμόδιου ΕΦ, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που έχουν καταχωριστεί στο ΟΠΣΚΕ.

Τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά / νομιμοποιητικά έγγραφα που τυχόν απαιτούνται, όπως (α) συμφωνητικά ή συμβόλαια μίσθωσης ή αγοράς που αφορούν στο γήπεδο ή στο οικόπεδο ή/και στο ακίνητο όπου θα υλοποιηθεί η πράξη (σε συνέχεια προσκόμισης προσυμφώνων κατά την υποβολή), (β) περιβαλλοντική αδειοδότηση, (γ) βεβαίωση χρήσης γης, (δ) πιστοποιητικό μη λύσης ή πτώχευσης κ.ά. συμπεριλαμβανομένων όσων αναφέρονται στην υποβληθείσα Υπεύθυνη Δήλωση, **προσκομίζονται με την υποβολή είτε του πρώτου αιτήματος πληρωμής (καταβολής ενίσχυσης), είτε του πρώτου αιτήματος τροποποίησης, εφόσον αυτό προηγηθεί.** Τα παραπάνω αφορούν σε δικαιολογητικά που δεν χαρακτηρίζονται ως υποχρεωτικά ως προς την επιλεξιμότητα της πράξης και δεν είχαν προσκομιστεί κατά την υποβολή αίτησης στήριξης, αλλά είναι υποχρεωτικά για την υλοποίησή της. Η υποβολή των εν λόγω δικαιολογητικών διενεργείται μέσω του ΟΠΣΚΕ. Στο χρονικό αυτό διάστημα οι ενέργειες υλοποίησης της πράξης πραγματοποιούνται με ευθύνη του δικαιούχου και αντίστοιχα η ορθή και πλήρης υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών στο ΟΠΣΚΕ πραγματοποιείται με ευθύνη του συντονιστή της αίτησης.

Για τους υπό-σύσταση φορείς, **άμεσα, με την έκδοση της απόφασης ένταξης** προσκομίζονται στον αρμόδιο ΕΦ τα απαραίτητα δικαιολογητικά σύστασης του νομικού προσώπου τους.

Η ενημέρωση μέσω ΟΠΣΚΕ επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ. δ του Ν. 4914/2022 (Α΄ 61). Ο πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΟΤΔ (www.anher.gr).

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι της υπο-παρέμβασης, με την ως άνω ενημέρωσή τους, λαμβάνουν γνώση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγή), σύμφωνα με όσα αναφέρονται παρακάτω στην ενότητα «7.3 Άσκηση και εξέταση ενστάσεων» της παρούσας πρόσκλησης.

Σημειώνεται ότι οι δικαιούχοι έχουν το δικαίωμα να αποσύρουν την αίτηση στήριξης μέσω της λειτουργίας «Απόσυρση Αίτησης Χρηματοδότησης» του ΟΠΣΚΕ μέχρι και το σημείο που η αίτηση τους βρίσκεται σε αξιολόγηση από το τελευταίο όργανο αξιολόγησης, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας τεκμαίρεται ότι ο δυνητικός δικαιούχος αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης.

7.3 Άσκηση και εξέταση ενστάσεων

Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης στο πλαίσιο πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Οι ενστάσεις ασκούνται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης και υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΕ (https://app.opske.gr/), από τον δηλωθέντα συντονιστή του δικαιούχου, **εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών,** από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του πορίσματος αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου μέσω ΟΠΣΚΕ. Στην ενέργεια υποβολής ένστασης υπάρχει η δυνατότητα επισύναψης

των δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν κατά περίπτωση τα αναφερόμενα σε αυτή, κατά την κρίση του δικαιούχου.

Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί εκ νέου μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τον δηλωθέντα συντονιστή μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της και ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου, λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν εξετάζονται.

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση και αποδοχή ή απόρριψη των ενστάσεων είναι **η Επιτροπή Ενδικοφανών Προσφυγών η οποία τις εξετάζει εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών.** Στην Επιτροπή Ενδικοφανών Προσφυγών δεν μπορούν να συμμετέχουν στελέχη του ΕΦ που συμμετείχαν στη διαδικασία αξιολόγησης. Επιπλέον, τα μέλη της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των πράξεων που αξιολόγησαν και πρέπει να διαθέτουν ανεξαρτησία, σύμφωνα με την δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων

Οι ενστάσεις εξετάζονται από την παραπάνω επιτροπή, μέσω του ΟΠΣΚΕ, τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Το αποτέλεσμα εξέτασης της Επιτροπής Ενδικοφανών Προσφυγών επί της ενστάσεως καθιστά οριστική την αξιολόγηση της πράξης, αποκλειόμενου ετέρου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων διενεργείται προενταξιακός έλεγχος μέσω του ΟΠΣΚΕ για τις συγκεκριμένες πράξεις με σκοπό την εκ νέου εξέταση της τήρησης των όρων του καν. (ΕΕ) 2023/2831. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα του προενταξιακού ελέγχου και τυχόν μεταβολή των πόρων των υπο-παρεμβάσεων της πρόσκλησης, η ΟΤΔ τροποποιεί τον πίνακα αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβάνοντας και τυχόν ενστάσεις οι οποίες έχουν αξιολογηθεί από διαφορετικό ΕΦ λόγω σύγκρουσης συμφερόντων.

Επιλέξιμες προς ένταξη είναι οι πράξεις για τις οποίες υποβλήθηκαν ενστάσεις που (α) αξιολογήθηκαν θετικά, (β) δεν υπήρξαν ευρήματα κατά τον προενταξιακό έλεγχο που καθιστούν την πράξη μη επιλέξιμη και (γ) έλαβαν βαθμολογία μεγαλύτερη της ελάχιστης από τις επιλέξιμες πράξεις του πίνακα αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, εντάσσονται όλες οι αιτήσεις που ισοβαθμούν μέχρι εξάντλησης του προϋπολογισμού της υπο-παρέμβασης. Σε αντίθετη περίπτωση εντάσσονται μόνο οι αιτήσεις, που έλαβαν υψηλότερη βαθμολογία στο/στα κριτήριο/α επιλογής με την μεγαλύτερη βαρύτητα, και μέχρι της εξάντλησης του προϋπολογισμού.

Η ΟΤΔ συγκεντρώνει το σύνολο των αποτελεσμάτων αξιολόγησης ενστάσεων από τους κατά περίπτωση αρμόδιους ΕΦ και εκδίδει έγγραφο που περιλαμβάνει τον νέο ενιαίο πίνακα αποτελεσμάτων.

Μετά την έκδοση του τροποποιημένου πίνακα οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα αποτελέσματα, όπως αποτυπώνονται σε αυτόν και καθορίζεται η κατάσταση της κάθε πράξης για την οποία υποβλήθηκε ένσταση, ως «Έγκριση- Χρηματοδότηση», «Έγκριση – Μη Χρηματοδότηση λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού», ή «Απόρριψη – Μη Χρηματοδότηση λόγω απόρριψης».

Οι δυνητικοί δικαιούχοι που υπέβαλαν ένσταση ενημερώνονται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχουν δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως χρήστες του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορούν να επικαιροποιούν / επιβεβαιώνουν εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως

χρήστες του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχουν ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για την τελική αξιολόγηση της αίτησης στήριξής τους.

Επισημαίνεται ότι, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το οριστικό χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Ο ενιαίος τροποποιημένος πίνακας πράξεων ιδιωτικού χαρακτήρα αναρτάται στο δικτυακό τόπο της ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου (www.anher.gr).

7.4 Τροποποίηση Απόφασης Ένταξης

Ο αρμόδιος ΕΦ εκδίδει άμεσα Τροποποίηση Απόφασης Ένταξης συμπεριλαμβάνοντας τις επιλέξιμες πράξεις που προέκυψαν κατόπιν της εξέτασης των ενστάσεων και ισχύουν τα προβλεπόμενα για την ένταξη πράξεων, κατ' αντιστοιχία της διαδικασίας αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι **οφείλουν να υποβάλλουν τυχόν δικαιολογητικά / νομιμοποιητικά έγγραφα** για την υλοποίηση της πράξης, των οποίων η προσκόμιση δεν απαιτείται κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης, όπως δικαιολογητικά που αναφέρονται στην υποβληθείσα Υπεύθυνη Δήλωση κ.ά., με την υποβολή, είτε του πρώτου αιτήματος πληρωμής (καταβολής ενίσχυσης), είτε του πρώτου αιτήματος τροποποίησης, εφόσον αυτό προηγηθεί.

Αν δεν υποβληθούν ενστάσεις ή σε περίπτωση παραίτησης του συνόλου των δικαιούχων από το δικαίωμα άσκησης ένστασης ή στην περίπτωση που τα αποτελέσματα εξέτασης των ενστάσεων δεν τροποποιούν τα αρχικά αποτελέσματα, παραμένει σε ισχύ ο αρχικός πίνακας αποτελεσμάτων και η αρχική απόφαση ένταξης περιλαμβάνει το σύνολο των πράξεων της συγκεκριμένης πρόσκλησης.

8. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ- ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των αιτήσεων πληρωμής ακολουθεί τα οριζόμενα στο άρθρο 21Α της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.4.4 του ΣΔΕ.

Οι δικαιούχοι επενδυτές είναι υπεύθυνοι εξ' ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους Φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών, καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους. Στο πλαίσιο αυτό ο δικαιούχος, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης, μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης της απόφασης ένταξης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας ενίσχυσης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Είναι δυνατό για μια πράξη να αρθεί η ένταξή της από το ΣΣ ΚΑΠ λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσης ή μη τήρησης των όρων της ή απόκλισης υλοποίησης βάσει του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.2.5 του ΣΔΕ.

Επισημαίνονται τα εξής:

1. Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου του,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση της επένδυσης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦ και όλες τις ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης ένταξης του δικαιούχου από την υπο-παρέμβαση (απένταξη) με έντοκη επιστροφή της τυχόν ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης.

2. Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών μετά την τελευταία καταβολή της ενίσχυσης. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, ενδέχεται να οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης.

Α. Υποβολή αιτημάτων πληρωμής

Τα αιτήματα πληρωμής (Αιτήματα Καταβολής Ενίσχυσης/ ΑΚΕ) ή προκαταβολής υποβάλλονται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ από τον συντονιστή του δικαιούχου, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα και συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα.

Για τη διαχείριση των δικαιολογητικών της πράξης, ο δικαιούχος πρέπει πρώτα, πραγματοποιώντας είσοδο στο ΟΠΣΚΕ με τους κωδικούς TaxisNet της επιχείρησης, να ορίσει τον Οικονομικό Υπεύθυνο, ο οποίος είναι αρμόδιος για να πραγματοποιεί τις καταχωρήσεις των παραστατικών και πληρωμών για λογαριασμό του δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ και να αναρτά/διαχειρίζεται τα δικαιολογητικά. Ο Οικονομικός υπεύθυνος πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο που διαθέτει επίσης προφίλ στο ΟΠΣΚΕ (δύναται να ταυτίζεται με τον συντονιστή).

Το όργανο επαλήθευσης διενεργεί τον έλεγχο επαλήθευσης/πιστοποίησης του αιτήματος και σε περίπτωση που, εντοπιστούν εκκρεμότητες/ελλείψεις ενημερώνει τον δικαιούχο μέσω διακριτής καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ. Κατά τη δημιουργία της επικοινωνίας αποστέλλεται ενημερωτικό e-mail και δημιουργείται σχετική ειδοποίηση (Notification) στον Συντονιστή. Ο δικαιούχος έχει πρόσβαση στις επικοινωνίες μέσω της ενότητας «Οι Επικοινωνίες μου» στο ΟΠΣΚΕ όπου μπορεί να τις προβάλλει μόνο για ανάγνωση. Ο δικαιούχος μέσω του Συντονιστή και του Οικονομικού Υπεύθυνού του καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα μέσω της ενότητας «Τα Δικαιολογητικά Δικαιούχου μου», με την διαδικασία της προσθήκης, επιλέγοντας από την αναδυόμενη λίστα του πεδίου «Τύπος Δικαιολογητικού» τον κατάλληλο.

Όλες οι δαπάνες που συνοδεύουν τα Αιτήματα Καταβολής Ενίσχυσης (ΑΚΕ) θα συνδέονται υποχρεωτικά με τα αντίστοιχα τιμολόγια μέσω της διαλειτουργικότητας με ΑΑΔΕ και χρήση του μοναδικού κωδικού MARK. Η απαίτηση αυτή αφορά στο σύνολο των υποκατηγοριών δαπανών, με μοναδική εξαίρεση την υποκατηγορία 04.34 «Κατ' αποκοπή δαπάνες για εκπαίδευση και συνεργασία», για την οποία δεν θα εφαρμόζεται η διαλειτουργικότητα μέσω ΜΑΡΚ, δεδομένου ότι πρόκειται για δαπάνη κατ' αποκοπή και όχι για δαπάνη, που τεκμηριώνεται με παραστατικό/τιμολόγιο.

Β. Διοικητικός έλεγχος αιτήματος πληρωμής – επιτόπια επίσκεψη:

Σχετικά με τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα, η ΑΑΔΕ ή ο εξουσιοδοτημένος φορέας στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα, ορίζει τα στελέχη για την πραγματοποίηση του διοικητικού ελέγχου και την πραγματοποίηση της σχετικής επιτόπιας επίσκεψης. Στην περίπτωση εξουσιοδοτημένου φορέα, στελέχη τα οποία συμμετείχαν ως εισηγητές στις διαδικασίες αξιολόγησης της αίτησης στήριξης και στις αντίστοιχες επιτροπές ενδικοφανών προσφυγών καθώς και στην αξιολόγηση τυχόν τροποποιήσεων δεν μπορούν να συμμετέχουν στον διοικητικό έλεγχο των συγκεκριμένων αιτήσεων πληρωμής, ενώ παράλληλα θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι δεν συντρέχουν λόγοι σύγκρουσης συμφερόντων, μέσω υποβολής σχετικής δήλωσης.

Κατά τον διοικητικό έλεγχο πληρωμής – επιτόπια επίσκεψη του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου:

- γίνεται έλεγχος της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης πληρωμής,
- γίνεται έλεγχος της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου της επένδυσης,
- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες,
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες Κατηγορίες Δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο, καθώς και η τήρηση των ορίων,
- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους των υποβληθεισών δαπανών,
- γίνεται έλεγχος έκδοσης των παραστατικών και εξόφλησης των δαπανών και των λοιπών δικαιολογητικών,
- γίνεται έλεγχος των τηρούμενων λογιστικών στοιχείων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κ.λπ.),
- επαληθεύεται η τήρηση των όρων της πρόσκλησης.

Σε κάθε περίπτωση οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης θα πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο.

Το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο διενεργεί τον έλεγχο του αιτήματος και σε περίπτωση που απαιτηθούν διευκρινίσεις ή εντοπιστούν εκκρεμότητες/ελλείψεις, ενημερώνει τον δικαιούχο μέσω διακριτής καρτέλας «Επικοινωνία», ο οποίος καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Κατόπιν κάλυψης από τον δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, ολοκληρώνεται ο διοικητικός έλεγχος στο ΟΠΣΚΕ.

Γ. Γνωστοποίηση αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου αιτημάτων πληρωμής – δικαίωμα υποβολής αντιρρήσεων δικαιούχου

i. Με την οριστικοποίηση της έκθεσης πιστοποίησης:

- ο δικαιούχος ενημερώνεται για τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής με την αποστολή της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει,
- σε περίπτωση αποδοχής των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, ο δικαιούχος αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας επιχορήγησης και καλείται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της επιχορήγησης μέσω της ενότητας "Τα δικαιολογητικά μου" στο ΟΠΣΚΕ ενώ ταυτόχρονα στερείται του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

ii. Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης και τη μη αποδοχή του πορίσματος παρέχεται το δικαίωμα στους δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις/ ενστάσεις. Η υποβολή αντιρρήσεων/ ένστασης από το δικαιούχο, στο πόρισμα της αξιολόγησης, καθώς και η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο γίνονται με την αντίστοιχη τεκμηρίωση, **εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών** από την ενημέρωση. Οι ενστάσεις εξετάζονται εντός είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της έκθεσης και στην εξέτασή τους δεν δύναται να συμμετέχουν άτομα τα οποία διενήργησαν προγενέστερο έλεγχο του αιτήματος πληρωμής για τον συγκεκριμένο δικαιούχο, όπως προβλέπεται.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται ηλεκτρονικά στους Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦ μέσω ΟΠΣΚΕ.

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των αιτήσεων τροποποίησης της πράξης ακολουθεί τα οριζόμενα στο άρθρο 18 της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.2.6 του ΣΔΕ.

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης και στο εθνικό και ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο, χωρίς προηγούμενη έγκριση από τον αρμόδιο ΕΦ, δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Η τροποποίηση της πράξης προηγείται του αιτήματος πληρωμής, εφόσον το αίτημα πληρωμής σχετίζεται με την τροποποίηση, ενώ ο δικαιούχος υποχρεούται στο αίτημα τροποποίησης να κάνει αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που τροποποιείται, καθώς και στους λόγους τροποποίησης. Παράλληλα έχει την υποχρέωση της απόδειξης του εύλογου του κόστους των δαπανών που τροποποιούνται. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από τον αρμόδιο ΕΦ.

Σε υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης και γενική προϋπόθεση για να γίνει αποδεκτό είναι να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των όρων/προϋποθέσεων και στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί και να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου. Τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου απορρίπτονται.

Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος τροποποίησης της πράξης, εξετάζεται/ αξιολογείται το ποσοστό μείωσης του υπολειπόμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Εάν βάσει του αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται μείωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σε βαθμό που παραβιάζονται οι όροι της παρ. 2 της υπ' αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης, το αίτημα απορρίπτεται.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του μέσω διαλειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (π.χ. gsis), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ (π.χ. αλλαγές μεταβολής στοιχείων επωνυμίας ή/και νομικής μορφής, έδρας δικαιούχου). Σε περίπτωση που η μεταβολή έδρας συνεπάγεται και μεταβολή του τόπου εγκατάστασης της επένδυσης, τότε η τροποποίηση εντάσσεται στις μείζονος σημασίας.

Α. Ο αριθμός των υποβαλλόμενων αιτημάτων τροποποιήσεων της πράξης ανέρχεται έως πέντε (5), κατά τη διάρκεια του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης. Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται από τους δικαιούχους ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενα από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση.

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις στο ΟΠΣΚΕ χαρακτηρίζονται **ως μείζονος σημασίας** και αντιστοιχούν στις προβλεπόμενες κατηγορίες τροποποιήσεων βάσει της υπ' αριθ. ΚΑ (161876/22.06.2026):

Τύποι Τροποποίησης στο ΟΠΣΚΕ	**Τύποι τροποποίησης βάσει ΚΑ LEADER**
01. Αντικατάσταση Δικαιούχου*	(γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου
02. Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης	(ζ) αλλαγή τόπου υλοποίησης της επένδυσης
03. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου**	(γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου
04. Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/ Επιστημονικού Υπεύθυνου	(γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου
05. Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης	(γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου
07. Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)	• (α) τροποποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης • (ε) μεταφορές ποσών μεταξύ «κατηγοριών δαπανών»
09. Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου	(β) παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης
10. Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος που αφορά τρόπο κάλυψης ιδιωτικής συμμετοχής	(δ) μεταβολή του χρηματοδοτικού σχήματος
11. Μεταβολή δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ	(γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου

** Η «01. Αντικατάσταση Δικαιούχου» αφορά μόνο στις περιπτώσεις δικαιούχου συνεργατικού σχήματος όπου αντικαθίσταται ένας εκ των εταίρων.*

***Η «03. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου*» αφορά σε τροποποίηση ήσσονος σημασίας και η υποβολή του συγκεκριμένου αιτήματος στο ΟΠΣΚΕ δύναται να συμπεριληφθεί στο ίδιο αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας με μία ή περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις.*

Αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ (π.χ. Αιτήματα Καταβολής Ενίσχυσης και Προκαταβολής).

Β. Η περίπτωση «03. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου*» που αφορά τροποποίηση ήσσονος σημασίας δύναται να υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση. Οι **τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας,** πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη τη διάρκεια του έργου, χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ (π.χ. Αιτήματα Καταβολής Ενίσχυσης και Προκαταβολής).

Σημειώνεται ότι τα είδη τροποποιήσεων που έχουν χαρακτηριστεί ως ήσσονος είναι διαθέσιμα και δύναται να συμπεριληφθούν σε ένα αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας.

Γ. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο δικαιούχος δεν υποβάλει αίτημα τροποποίησης και διαπιστωθούν οι αλλαγές κατά την εξέταση του αιτήματος πληρωμής από τον αρμόδιο φορέα, ελέγχεται η επιλεξιμότητα και το εύλογο κόστος των δαπανών που αντιστοιχούν στο φυσικό αντικείμενο που τροποποιήθηκε και επιβάλλονται τυχόν μειώσεις/κυρώσεις, όταν διαπιστωθούν μη επιλέξιμες δαπάνες και ακολουθούνται κατά περίπτωση οι διαδικασίες Ι.2.6 και Ι.3.4 του ΣΔΕ. Η αλλαγή δαπάνης/δαπανών στο πλαίσιο αιτήματος επαλήθευσης/πιστοποίησης επιτρέπεται χωρίς να συνιστά

τροποποίηση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορά ανακατανομή ποσών μεταξύ υφιστάμενων υποκατηγοριών δαπανών της ίδιας κατηγορίας, για τις οποίες ο δικαιούχος διαθέτει ήδη εγκεκριμένα ποσά.

Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης του αιτήματος τροποποίησης κοινοποιείται στο δικαιούχο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει).

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του αιτήματος της τροποποίησης παρέχεται το δικαίωμα στους δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση τους. Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής αντιρρήσεων κατά της απόφασης τροποποίησης εντός αποκλειστικής προθεσμίας **τριών (3) ημερολογιακών** ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει).

10. ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2016/679

Ο Δικαιούχος με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του στο ΟΠΣΚΕ μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων, παρέχει στον ΕΦ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών, τη ρητή συγκατάθεση του για την νόμιμη επεξεργασία κατ΄ άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού του χαρακτήρα, τα οποία προβλέπονται στον οδηγό του Προγράμματος και αποδέχεται ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης επενδυτικής πράξης του.

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΦ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών, αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων οι οποίοι διέπουν το ΣΣ ΚΑΠ, διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα τον Κανονισμό 2021/2115 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών, νόμων και κανονιστικών πράξεων, της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης, σε συνδυασμό με την υπ΄αριθμ. C (2022) 8270final/21.11.2022 που αφορά στην έγκριση του Προγράμματος «Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής».

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ, κατόπιν της αίτησης χρηματοδότησης του δικαιούχου, ο οποίος υπέχει αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους. Περαιτέρω, **ο Δικαιούχος συναινεί στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια»** των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής του (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας τους, καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών

Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στο πλαίσιο της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων.

11. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με την συμπλήρωση και υποβολή των αιτήσεων στήριξης και άλλες διευκρινίσεις υπεύθυνο είναι το Τμήμα Έργων & Τοπικών Προγραμμάτων της Αναπτυξιακής Ηρακλείου, **Γραφείο LEADER,** αρμόδιος επικοινωνίας κ. Μανώλης Παντερής, Συντονιστής Τοπικού Προγράμματος, τηλέφωνο 2810.753300, e-mail: info@anher.gr

Για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αρμόδιος είναι ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) της Αναπτυξιακής Ηρακλείου, αρμόδιος κ. Ιωάννης Σεραφειμίδης, τηλέφωνο 2810.753300 e-mail: dpo@anher.gr, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του Κανονισμού 2016/679 και τα άρθρα 5 και 7 του ν. 4914/2022 (Α΄61).

Περαιτέρω πληροφορίες για το ΣΣ ΚΑΠ, το ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ, το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των πράξεων που εντάσσονται στο ΣΣ ΚΑΠ, τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των αιτήσεων στήριξης, βρίσκονται στις ιστοσελίδες www.agrotikianaptixi.gr και https://leader-el.gr/ **ή στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ http://www.anher.gr/**. Οι ανωτέρω δικτυακοί τόποι αποτελούν βασικό εργαλείο επικοινωνίας της ΟΤΔ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το ΣΣ ΚΑΠ και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία.

Για τη δημοσιοποίηση της παρούσας πρόσκλησης, θα οργανωθούν ανοιχτές ημερίδες ενημέρωσης. Το πρόγραμμα των ημερίδων θα δημοσιοποιηθεί στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ www.anher.gr.

Ο Πρόεδρος της
Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ)
Τοπικού Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ LEADER Ηρακλείου
Εμμανουήλ Κοκοσάλης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι πράξεων που θα ενταχθούν στο ΣΣ ΚΑΠ αναλαμβάνουν την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων:

1. ΤΗΡΗΣΗ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

Να τηρούν το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εκτέλεση των πράξεων εθνικό δίκαιο, την αειφόρο ανάπτυξη, τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και να αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού.

Να τηρούν τους όρους ή περιορισμούς που τίθενται, από το ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ όπως ισχύει, καθώς και από το ειδικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της πράξης όπως ισχύει (υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινή απόφαση).

2.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Να τηρούν τους όρους της Απόφασης Ένταξης και τις υποχρεώσεις, όπως αυτές απορρέουν από την υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινή απόφαση και ιδίως το άρθρο 23 αυτής και της παρούσας πρόσκλησης, χωρίς ουσιαστική μεταβολή η οποία να επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης και θα μπορούσε να υπονομεύσει τους αρχικούς της στόχους.

Να τηρούν το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της πράξης, όπως αυτό δηλώθηκε κατά την αίτηση στήριξης, αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να ολοκληρώσουν το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης, εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματός της, όπως ισχύει. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να έχει υποβληθεί οριστικοποιημένο τελικό αίτημα πληρωμής στο κατάλληλο πληροφοριακό σύστημα, με τους περιορισμούς που προβλέπονται στην υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινή απόφαση.

Σε περιπτώσεις μη υπαιτιότητας του δικαιούχου (π.χ. ανωτέρα βία, ιατρικούς λόγους, καθυστερήσεις παραλαβής εξοπλισμού κ.λπ.), το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα μπορεί να παραταθεί πέραν των οριζόμενων στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, μετά από αίτημα του δικαιούχου, εισήγηση από τον αρμόδιο ΕΦ και σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ, με την προϋπόθεση ότι η εκκαθάριση και εκταμίευση της πράξης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κανονιστικούς όρους.

Υπερβάσεις του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των έργων δύνανται να επιφέρουν την επιβολή στο δικαιούχο λήψης διορθωτικών μέτρων εντός συγκεκριμένων προθεσμιών, αλλά και την ανάκληση της απόφασης ένταξης της εν λόγω πράξης, ενώ αν έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, από τον δικαιούχο της πράξης, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και να λαμβάνουν μέριμνα και τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψουν κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού κατά την προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και κατά την υποβολή των σχετικών εκθέσεων. Ειδικότερα, η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνεται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των προγραμμάτων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον ενωσιακό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο και ανάλογα με τη φύση της πράξης.

Οι δικαιούχοι οφείλουν:

- Να λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης.

- Να ενημερώνουν έγκαιρα την ΟΤΔ σχετικά με την εξέλιξη της πράξης, για την υλοποίησή της και να και να αναρτούν στο ΟΠΣΚΕ ή/και να αποστέλλουν όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη υλοποίηση της πράξης έως και την ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο ή/και τις απαιτήσεις του αρμόδιου ΕΦ.
- Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και των δεικτών, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, στο ΟΠΣΚΕ, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων αυτών, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις.
- Να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης πράξης, καθώς και το φυσικό αντικείμενο αυτής, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην ΟΤΔ και έγκριση από τον αρμόδιο ΕΦ. Αν κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή η οποία αντίκειται στο εθνικό και κανονιστικό θεσμικό πλαίσιο ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί επιστρέφεται με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- Να μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Αν αυτό διαπιστωθεί από τον αρμόδιο ΕΦ ή τους αρμόδιους φορείς, κατά την διάρκεια υλοποίησης της πράξης, τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια, επιστρέφεται με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- Να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, τα οποία να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην ΟΤΔ άμεσα, η οποία ενημερώνει τον αρμόδιο ΕΦ στην περίπτωση που απαιτείται.
- Να παράσχουν στη διαχειριστική αρχή του ΣΣ ΚΑΠ ή άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό της, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.
- Να διασφαλίζουν το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης.
- Να μεριμνούν με αποκλειστική ευθύνη για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων επιλογής και δεικτών. Αν κατά την υλοποίηση της πράξης διαπιστωθεί από τους αρμόδιους φορείς, η μη τήρηση κάποιου ή κάποιων από τα κριτήρια επιλογής και η εκ νέου βαθμολόγηση της πρότασης τη θέτει ως μη επιλέξιμη για χρηματοδότηση, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν καταβληθείσα επιχορήγηση επιστρέφεται στο σύνολό της με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- Να αποδέχονται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ΟΠΣΚΕ / ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί στην αίτηση στήριξης, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών. Σε περίπτωση αλλαγής της ηλεκτρονικής διεύθυνσης πρέπει να ενημερώνεται η ΟΤΔ, η οποία εν συνεχεία ενημερώνει τον αρμόδιο ΕΦ όταν απαιτείται. Αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της εν λόγω ηλεκτρονικής δ/νσης και η ενημέρωση του ΕΦ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.
- Να μην δημιουργούν τεχνητούς τρόπους παραβίασης των κριτηρίων επιλεξιμότητας. Αν διαπιστωθεί κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης, αυτή απορρίπτεται και επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 43 περί δήλωσης ψευδών στοιχείων. Αν διαπιστωθεί κατά την παρακολούθηση/πληρωμή του έργου, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν

καταβληθείσα επιχορήγηση επιστρέφεται στο σύνολό της με τη διαδικασία ανάκτησης των ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων.

- Να μεριμνούν για την τήρηση του συνόλου των υποχρεώσεων τους που απορρέουν από την απόφαση ένταξης και το εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο καθ' όλη τη διάρκεια των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ-ΠΛΗΡΩΜΕΣ

Η υποβολή και διοικητικός έλεγχος του αιτήματος πληρωμής, καθώς και η καταβολή της δημόσιας ενίσχυσης, γίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 21 και 21Α της υπ' αριθ. 161876/22-06-2026 κοινής απόφασης και τις διαδικασίες Ι.4.4 και Ι.4.5 του ΣΔΕ.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλουν αίτημα προκαταβολής/πληρωμής, μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται, στο ΟΠΣΚΕ.

Παρέχεται η δυνατότητα να υποβληθούν ένα ή περισσότερα αιτήματα προκαταβολής, όπου το συνολικό ύψος μπορεί να ανέλθει έως 50% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης που υπολείπεται για την ολοκλήρωση της πράξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 της υπ' αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης και τη διαδικασία Ι.4.1 του ΣΔΕ.

Το πρώτο αίτημα πληρωμής δαπανών του δικαιούχου συνοδεύεται από τις απαιτούμενες νόμιμες άδειες και βεβαιώσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

Ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλει αίτημα πληρωμής μεγαλύτερο ή ίσο με ποσοστό 15% της συνολικής δημόσιας δαπάνης της πράξης, εντός δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης ένταξης και σε περίπτωση μη υποβολής ανακαλείται η απόφαση ένταξης από τον αρμόδιο ΕΦ.

Παράλληλα, ο κάθε δικαιούχος μπορεί να ανακαλέσει την αίτηση πληρωμής ή τμήμα αυτής ή/και να διορθώσει και να προσαρμόσει την αίτηση ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, σύμφωνα με τις διαδικασίες Ι.4.2 και Ι.4.3 του ΣΔΕ, εκτός κι αν έχει προχωρήσει σε επόμενο στάδιο ελέγχου.

Για την παρακολούθηση υλοποίησης της κάθε πράξης οι δικαιούχοι πρέπει να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στην ΟΤΔ μέσω των αιτήσεων πληρωμής.

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δικαιούχος της στήριξης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από χρηματοδοτικά μέσα. Στις περιπτώσεις όπου το χρηματοδοτικό μέσο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) του Χρηματοδοτικού Μέσου με την ολοκλήρωση της επιχορηγουμένης πράξης συνυπολογίζεται για την καταβολή της τελευταίας δόσης της ενίσχυσης, έτσι ώστε να μη σημειώνεται υπέρβαση της ανώτατης έντασης ή ποσού στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν (ΕΕ) 2021/2115. Σε περίπτωση που το χρηματοδοτικό εργαλείο παρέχεται από το ΣΣ ΚΑΠ, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) της ενίσχυσης παρακρατείται από την επιχορήγηση με την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου κατά το ποσό που υπερβαίνει την ανώτατη ένταση στήριξης του άρθρου 73 του Καν (ΕΕ) 2021/2015.

Η ενίσχυση παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης και δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία.

Πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης.

Μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης.

Οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία.

Αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΣ ΚΑΠ (ισχύει μόνο για την μεταποίηση με τελικό προϊόν γεωργικό), το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (AIE) αυτού σωρεύεται με την επιχορήγηση του επενδυτικού σχεδίου κατά τον υπολογισμό του ανώτατου ποσοστού στήριξης σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕ 2021/2115, το οποίο δε δύναται να ξεπεραστεί.

Αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από κεντρικά διαχειριζόμενα ΧΕ από την ΕΕ, ελέγχεται αν ισχύει Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (AIE) και μόνο στην περίπτωση όπου ισχύει, αυτό σωρεύεται με την επιχορήγηση του επενδυτικού σχεδίου κατά τον υπολογισμό του ανώτατου ποσοστού στήριξης σύμφωνα με τον Κανονισμό ή τους Κανονισμούς που διέπουν τα καθεστώτα στήριξης του ΧΕ και της επιχορήγησης. Στην περίπτωση αυτή, επιλέγεται το μικρότερο από τα δύο ποσοστά στήριξης των δύο καθεστώτων στήριξης και αυτό δεν δύναται να ξεπεραστεί.

Η σώρευση θα πρέπει να ελέγχεται κατά την ένταξη στην υπο-παρέμβαση, εφόσον έχει προηγηθεί η χορήγηση του δανείου ή κατά τη χορήγηση του δανείου εφόσον έχει προηγηθεί η ένταξη της πράξης. **Σε κάθε περίπτωση πραγματοποιείται έλεγχος σώρευσης κατά την εκκαθάριση του τελικού αιτήματος πληρωμής της επιχορηγούμενης πράξης.**

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία δεν χρησιμοποιούνται για την προχρηματοδότηση επιχορηγήσεων.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε ξένο νόμισμα.

4. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ - ΕΛΕΓΧΟΙ

Οι δικαιούχοι οφείλουν:

i. Να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των πράξεων και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ΕΥΕ ΠΑΑ, ΑΑΔΕ και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ii. Να αποδέχονται επιτόπιες επισκέψεις από την ΟΤΔ και τους αρμόδιους για την υλοποίηση της πράξης φορείς και επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στον τόπο υλοποίησης της πράξης, και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθούν.

iii. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Λεπτομέρειες αναφορικά με τους ελέγχους προβλέπονται στο άρθρο 40 της υπ' αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης και στο Κεφάλαιο ΙΙ.2 του ΣΔΕ.

5. ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Να τηρούν το σύνολο των μακροχρόνιων δεσμεύσεων, προκειμένου οι πράξεις να διατηρήσουν το δικαίωμα της συνεισφοράς των Ταμείων.

Να αποδέχονται και να διευκολύνουν τους ελέγχους στην έδρα ή/και στον τόπο υλοποίησης της πράξης, από τον αρμόδιο ΕΦ, την ΑΑΔΕ ή τον εξουσιοδοτημένο φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα και επιθεωρήσεις από όλα τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να παρέχει σε αυτά όλα τα δικαιολογητικά και στοιχεία που ζητούνται. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Για όλες τις πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, να μην επέλθει:

α) Παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος.

β) Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου της πράξης η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.

γ) Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της ενίσχυσης. Ως ενδεικτική περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής αναφέρεται και η διαπίστωση περί πλημμελούς συντήρησης των έργων από τους δικαιούχους, με αποτέλεσμα αυτά να μην είναι πλέον λειτουργικά.

Τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις ο δικαιούχος οφείλει να τις τηρεί για περίοδο τριών (3) ετών όταν πρόκειται για ΜΜΕ ή για περίοδο πέντε (5) ετών από την τελευταία πληρωμή της πράξης, για τις εξής περιπτώσεις και παραγωγικών επενδύσεων: α) πράξεις τουριστικής υποδομής διανυκτέρευσης, όπου δικαιούχος είναι ΜΜΕ ή μεγάλη επιχείρηση, β) πράξεις υποδομών και γ) πράξεις που υλοποιούνται σε μισθωμένο / παραχωρημένο οικόπεδο / ακίνητο.

Παράλληλα, υποχρεούται στην τήρηση των όρων που προβλέπονται στην πρόσκληση, ενώ δεν μπορεί να ενισχυθεί από άλλο εθνικό ή/και συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα για την υλοποίηση της ίδιας πρότασης ή τμήματος αυτής.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται κάθε έτος και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους, να αποστέλλουν ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ, αποδεικτικά τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους.

Η τήρηση των μακροχρονίων υποχρεώσεων ελέγχεται, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε περίπτωση αθέτησης των παραπάνω υποχρεώσεων, επιβάλλεται επιστροφή της δημόσιας επιχορήγησης αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

Οι ΟΤΔ διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων. Για πράξεις που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν ολοκληρωθεί και υλοποιήθηκαν σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί επίσημα ως πληγείσες από φυσικές καταστροφές, εφόσον δεν έχουν υποστεί ζημιές που αλλοιώνουν το φυσικό τους αντικείμενο, απαλλάσσονται από την εξέταση της επίτευξης των στόχων που αφορούν σε οικονομικά στοιχεία και στοιχεία παραγωγικής δραστηριότητας, καθώς και επισκεψιμότητας κατά τον έλεγχο μακροχρονίων υποχρεώσεων. Αν έχουν καταστραφεί σε βαθμό που τις θέτει σε μη λειτουργική κατάσταση, κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του δικαιούχου προς την ΟΤΔ, δύναται να εξαιρεθούν από τον έλεγχο μακροχρονίων υποχρεώσεων χωρίς την απαίτηση για ανάκτηση του ποσού ενίσχυσης ως αχρεωστήτως καταβληθέντος. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η έκδοση σχετικής απόφασης από τον αρμόδιο φορέα.

Λεπτομέρειες αναφορικά με τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις των δικαιούχων προβλέπονται στο άρθρο 24 της υπ’ αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Οι δικαιούχοι έχουν την υποχρέωση:

- Να αποδέχονται ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της ένωσης ή της χώρας. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 και Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 και τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137))
- Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης/δημοσιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 25 της υπ’ αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης και σύμφωνα με τις οδηγίες/κατευθύνσεις της ΕΥΔ

ΣΣ ΚΑΠ που αναφέρονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του ΣΣ ΚΑΠ και τον συνημμένο Οδηγό Δημοσιότητας της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ «ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027».

7. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Η μη τήρηση των υποχρεώσεων της απόφασης ένταξης, δύναται να επιφέρει την ανάκληση της απόφασης ένταξης και την επιβολή των διατάξεων για την ανάκτηση των ποσών ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων.

Όταν διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος στην αίτηση στήριξης δηλώνει ψευδή στοιχεία ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας, προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται. Ο αρμόδιος ΕΦ ενημερώνει την ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία, εφόσον συμφωνεί με τους ισχυρισμούς του αρμόδιου ΕΦ, ενημερώνει και τους υπόλοιπους ΕΦ. Ο δικαιούχος αποκλείεται από την παρέμβαση Π3-77-4.1 όλων των ΤΠ για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης, καθώς και για το επόμενο.

Για τις αιτήσεις στήριξης και τις αιτήσεις πληρωμής, αν προσκομιστούν παραποιημένα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από αρχές - φορείς (μη έγκυρα ή πλαστά στοιχεία), αυτό οδηγεί σε ανάκληση της απόφασης ένταξης και ανάκτηση τυχόν ποσού χορήγησης που έχει καταβληθεί, ως αχρεωστήτως καταβληθέν.

Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την αίτηση του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.

Όταν διαπιστωθεί από τον αρμόδιο ΕΦ ή άλλους αρμόδιους φορείς ότι κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι κανόνες δημοσιότητας, γίνεται σύσταση συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Εάν επαναληφθεί η παράβαση, επιβάλλεται κύρωση στο δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της δημόσιας δαπάνης της πράξης.

Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Λεπτομέρειες αναφορικά με την επιβολή κυρώσεων στους δικαιούχους προβλέπονται στο άρθρο 43 της υπ’ αριθ. 161876/22.06.2026 κοινής απόφασης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: **Ποσοστά στήριξης ανά υπο-παρέμβαση**

Κωδικός Υπο-Παρέμβασης	Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Κανονιστική Βάση	Καθεστώς Ενίσχυσης	Ποσοστό Ενίσχυσης	Ποσοστό Ενίσχυσης για επενδύσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία 4αiii του άρ. 73 του Καν. 2021/2115 (ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ στο Τοπικό Πρόγραμμα)	Δείκτες Αποτελέσματος
Π3-77-4.1-1.1	Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2021/2115	**65%**	80%	R37, R39
Π3-77-4.1-1.2	Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**65%**	80%	R37, R39
Π3-77-4.1-1.3	Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	65%	80%	R37, R39, R18

Κωδικός Υπο-Παρέμβασης	Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Κανονιστική Βάση	Καθεστώς Ενίσχυσης	Ποσοστό Ενίσχυσης για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	Ποσοστό Ενίσχυσης για μεσαίες / μεγάλες επιχειρήσεις	Ειδικοί Όροι	Δείκτες Αποτελέσματος
Π3-77-4.1-1.4	Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	65%	60%	**EL 43 Κρήτη,** ~~EL 51 ΑΜΘ, EL 52 Κεντρική Μακεδονία, EL 53 Δυτική Μακεδονία, EL 54 Ήπειρος, EL 61 Θεσσαλία, EL 63 Δυτική Ελλάδα, EL 651 Αρκαδία (Δήμος Μεγαλόπολης, Δήμος Γορτυνίας, Δήμος Τρίπολης), EL653 Μεσσηνία (Δήμος Οιχαλίας)~~	R37, R39
Π3-77-4.1-1.5	Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	65%	60%	**EL 43 Κρήτη,** ~~EL 51 ΑΜΘ, EL 52 Κεντρική Μακεδονία, EL 53 Δυτική Μακεδονία, EL 54 Ήπειρος, EL 61 Θεσσαλία, EL 63 Δυτική Ελλάδα, EL 651 Αρκαδία (Δήμος Μεγαλόπολης, Δήμος Γορτυνίας, Δήμος Τρίπολης), EL653 Μεσσηνία (Δήμος Οιχαλίας)~~	R37, R39
Π3-77-4.1-1.6	Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	65%	60%	**EL 43 Κρήτη,** ~~EL 51 ΑΜΘ, EL 52 Κεντρική Μακεδονία, EL 53 Δυτική Μακεδονία, EL 54 Ήπειρος, EL 61 Θεσσαλία, EL 63 Δυτική Ελλάδα, EL 651 Αρκαδία (Δήμος Μεγαλόπολης, Δήμος Γορτυνίας, Δήμος Τρίπολης), EL653 Μεσσηνία (Δήμος Οιχαλίας)~~	R37, R39

Κωδικός Υπο-Παρέμβασης	Τίτλος Υπο-παρέμβασης	Κανονιστική Βάση	Καθεστώς Ενίσχυσης	Ποσοστό Ενίσχυσης	Δείκτες Αποτελέσματος
Π3-77-4.1-1.7	Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.73 (4αi)	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**80%**	R37, R39
~~Π3-77-4.1-2.1~~	~~Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα~~	~~Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.78~~	~~Καν. (ΕΕ) 2021/2115~~	~~100%~~	R1
Π3-77-4.1-2.2	Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.78	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**100%**	
Π3-77-4.1-2.3	Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.78	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**100%**	
Π3-77-4.1-7.1	Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.77	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**90%**	R1
~~Π3-77-4.1-7.2~~	~~Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή/και ιδιωτικών φορέων ή/και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων~~	~~Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.77~~	~~Καν. (ΕΕ) 2023/2831~~	~~100%~~	~~R1~~
Π3-77-4.1-7.3	Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών	Καν. (ΕΕ) 2021/2115, αρ.77	Καν. (ΕΕ) 2023/2831	**100%**	R40

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Συνημμένα Πρόσκλησης:

Τα παρακάτω συνημμένα βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.agrotikianaptixi.gr και της ΟΤΔ Αναπτυξιακής Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ www.anher.gr .

Α. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Υπόδειγμα Αίτησης Στήριξης (Εκτυπωτικό ΟΠΣΚΕ)
2. Υπόδειγμα Αναλυτικής Περιγραφής Πρότασης - Υπόδειγμα αιτούμενου προϋπολογισμού
3. Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης Υποψήφιου Δικαιούχου
4. Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης ΜΜΕ
5. Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης De Minimis
6. Υπόδειγμα Μελέτης Βιωσιμότητας
7. Υπόδειγμα Διευκρινιστικών Στοιχείων Αίτησης Στήριξης

Β. ΟΔΗΓΟΙ - ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. Πίνακας Απαιτούμενων Δικαιολογητικών
2. Οδηγός Υποβολής Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης (περιέχει μεταξύ άλλων κριτήρια επιλεξιμότητας, κριτήρια επιλογής, διευκρινήσεις επί των κριτηρίων)
3. Εγχειρίδιο Υποβολής Αίτησης Στήριξης Παρέμβασης Π3-77-4.1 για πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα/ εκπαίδευσης/ συνεργασίας
4. Οδηγός Εξασφάλισης Προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία
5. Οδηγός Δημοσιότητας της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ «Κατευθύνσεις ενημέρωσης δημοσιότητας και προβολής του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027» (συμπεριλαμβάνει υπόδειγμα Πινακίδας – Λογότυπα)
6. Οδηγός Απλοποιημένου Κόστους Κτηριακών Κατασκευών
7. Οδηγός Απλοποιημένου Κόστους και Δυνητικών Παρόχων της Εκπαίδευσης – Κατάρτισης
8. Οδηγός Απλοποιημένου Κόστους για την Εφαρμογή των Υπο-Παρεμβάσεων Π3-77-4.1-7.1, Π3-77-4.1-7.2 και Π3-77-4.1-7.3
9. Οδηγός για διαχείριση προειδοποιητικών σημαδιών (red flags) κατά την αξιολόγηση και υλοποίηση πράξεων της Π3-77-4.1 του ΣΣ ΚΑΠ
10. Ορισμός ΜΜΕ
11. Παράρτημα Ι της Σ.Λ.Ε.Ε.
12. Λίστα για Θεμελιώδη Δικαιώματα – (Πίνακας Συμμόρφωσης της προτεινόμενης πράξης με το ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)
13. Εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΟΤΔ, ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο.
14. Διαδρομές Διατοπικού σχεδίου «ΟΡΕΑ ΚΡΗΤΗ» και διακρατικού σχεδίου "LOCAL TOUR", στην ΠΕ Ηρακλείου, ηλεκτρονικά.
15. «Οδηγός για διδακτικές αγροτοκτηνοτροφικές φάρμες», ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο.

16. «Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στις σύγχρονες προκλήσεις και ευκαιρίες της κρητικής υπαίθρου (εκπαιδευτικό υλικό για αγρότες και κτηνοτρόφους)», ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο.
17. Εγκεκριμένο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο.
18. Οδηγοί: Καινοτομίας, Συνεργατικών Πράξεων, Έξυπνα Χωριά, ηλεκτρονικά στον σύνδεσμο.